

XII. évfolyam 2. szám 2019

PÉNZÜGYI HÍRLEVÉL

NAIK Agrárgazdasági Kutatóintézet

Pénzügyi Hírlevél
XII. évfolyam 2. szám 2019

Megjelenik negyedévente

Felelős szerkesztő
Dr. Lámfalusi Ibolya

Szerzők
Illés Ivett
illes.ivett@aki.naik.hu
Péter Krisztina
peter.krisztina@aki.naik.hu

Kiadó
NAIK Agrárgazdasági Kutatóintézet
H-1093 Budapest, Zsil utca 3–5.
Telefon: (+36 70) 501-0446
Fax: (+36 1) 217-8111
https://aki.naik.hu
aki@aki.naik.hu

ISSN 1418 2130

A kiadványokkal kapcsolatban részletes felvilágosítást ad:
Publikációs Csoport
publikacio@aki.naik.hu
Telefon: (+36 70) 501-1156

Minden jog fenntartva. A kiadvány bármely részének sokszorosítása, adatainak bármilyen formában (nyomtatott vagy elektronikus) történő tárolása vagy továbbítása, illetőleg bármilyen elven működő adatbázis kezelő segítségével történő felhasználása csak a kiadó előzetes írásbeli engedélyével történhet.

Tartalomjegyzék

Agrár- és vidékfejlesztési támogatások.....	3
Közvetlen termelői támogatások	4
Vidékfejlesztési és halászati programok.....	5
Piaci és egyéb támogatások	7
Nemzeti támogatások	8
Az agrár- és vidékfejlesztési támogatások kiemelt területei	11
Állattenyésztési támogatások.....	11
Szántóföldi növénytermesztők támogatása.....	13
Kertészeti ágazat támogatása.....	14
Kockázatkezelés a mezőgazdaságban.....	14
A mezőgazdaság és az élelmiszeripar vállalkozásainak hitelgazdálkodása	15
Az egyéni gazdaságok hitelállománya.....	16
A társas vállalkozások hitelállománya.....	21
Kedvezményes finanszírozás a mezőgazdaságban és az élelmiszeriparban....	27
MFB-hitelprogramok.....	27
Kedvezményes EXIM-konstrukciók	30
Agrár Széchenyi Kártya Folyószámlahitel	33
Költségvetési kamat- és kezési díjtámogatással működő egyéb agrárfinanszírozási programok	35
Növekedési Hitelprogram.....	35
Garantált hitelállomány a mezőgazdaságban és az élelmiszeriparban.....	38
Hitelezési felmérés.....	41
A jegybanki kamat és a vállalati szektor kamatainak alakulása	43
EU-referencia-kamatláb.....	44
Lízingcégek mezőgazdasági kihelyezései	45
Ágazati csódráták	47
Kiegészítő táblák.....	48

Agrár- és vidékfejlesztési támogatások

A 2019. költségvetési évre előirányzott 764,8 milliárd forintból a tervek szerint közvetlen termelői támogatásokra 402,9 milliárd forintot, piaci és egyéb támogatásokra 32,2 milliárd forintot és a nemzeti támogatás jogcímeire további mintegy 95,5 milliárd forintot vehetnek igénybe a kedvezményezettek. A 2014–2020-as tervezési és programozási ciklushoz kapcsolódó vidékfejlesztési és halászati programokra a 2019. évre előirányzott támogatási összeg 234,3 milliárd forint.

Az agrár- és vidékfejlesztési támogatásokra elkülönített 764,8 milliárd forintból összességében 223,7 milliárd forintot fizettek ki 2019 első negyedében (1. táblázat). Az előirányzatok teljesülését vizsgálva azonban figyelembe kell venni, hogy az a kifizetési rendből adódóan nem mindig időarányos. Számos támogatás az év második felében teljesül, bizonyos jogcímek esetében pedig lehetnek áthúzódó kifizetések is.

A kifizetések túlnyomó részét (68,2 százalékát) a termelőknek nyújtott közvetlen támogatások képezték, 152,6 milliárd forintot vehettek igénybe a gazdálkodók az első negyedében.

A Vidékfejlesztési Program 2014–2020 intézkedéseire 52,5 milliárd forintot folyósítottak március 31-ig. A 2018. évben megkezdődtek a folyósítások a Magyar Halgazdálkodási Operatív Programból, a tárgyevi kifizetésekről nem áll rendelkezésünkre adat.

A hazai költségvetésből finanszírozott nemzeti támogatások keretében 15,2 milliárd forinthez jutottak a gazdák.

A piac szabályozását célzó intézkedésekre 3,4 milliárd forintot fordítottak, amelynek zöme továbbra is a kiegészítő nemzeti támogatással működő programokat fedezte, nagyobb részben nemzeti forrásból.

1. táblázat: Agrár- és vidékfejlesztési támogatások, 2019. I. negyedév

	millió HUF	
Jogcím	Eredeti előirányzat	2019. I. negyedév
I. Közvetlen termelői támogatások	402 855	152 592
II. Vidékfejlesztési és halászati programok	234 277	52 485
Magyar Halgazdálkodási Operatív Program	3 800	0
Vidékfejlesztési Program 2014–2020	230 477	52 485
III. Piaci és egyéb támogatások	32 221	3 449
Egyéb uniós támogatást kiegészítő támogatások	12 221	2 031
Agrárpiaci támogatások	20 000	1 419
Belpiaci intézkedések		1 419
<i>ebből: borászati ágazat támogatása</i>		247
Külpiaci intézkedések		0
Intervenciós költségek		0
IV. Nemzeti támogatások	95 461	15 164
Agrártámogatások mindösszesen	764 814	223 692

Forrás: 2018. évi L. törvény Magyarország 2019. évi központi költségvetéséről, valamint PM-, AM- és MÁK-adatok alapján készült a NAIK AKI Pénzügyi és Technológiai Kutatások Osztályán

Az első negyedévben az agrárium és a vidék fejlesztését célzó támogatási összeg 88-12 százalékban oszlott meg az uniós és a nemzeti forrás között. Európai uniós forrásból 196,3 milliárd, hazai forrásból további 27,4 milliárd forint kifizetése valósult meg 2019. március 31-ig.

A 2019. évre előirányzott támogatási összeg viszont

a korábbi éveknek megfelelően továbbra is a 80-20 százalékos megoszlást követi, 614,9 milliárd forintot folyósíthatnak az európai uniós, 149,9 milliárd forintot pedig a nemzeti költségvetésből a 2019. évi agrár-vidékfejlesztési támogatásokra (2. táblázat).

2. táblázat: **Agrár- és vidékfejlesztési támogatások forrásai, 2019**

Forrás	millió HUF					
	2019. évi eredeti előirányzat			2019. I. negyedévi kifizetés		
	Összesen	EU	Nemzeti	Összesen	EU	Nemzeti
Nemzeti forrásból finanszírozott támogatások	95 461	–	95 461	15 164	–	15 164
EU-társfinanszírozású támogatások	246 498	192 081	54 417	54 516	42 293	12 223
Közvetlen EU-kifizetések	422 855	422 855	–	154 011	154 011	–
Összesen	764 814	614 936	149 879	223 692	196 304	27 387

Forrás: 2018. évi L. törvény Magyarország 2019. évi központi költségvetéséről, valamint PM-, AM- és MÁK-adatok alapján készült a NAIK AKI Pénzügyi és Technológiai Kutatások Osztályán

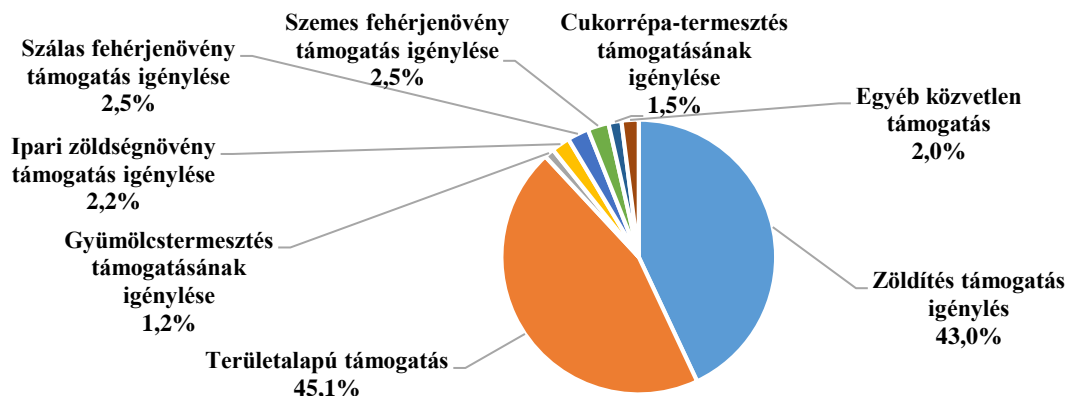
Közvetlen termelői támogatások

A közvetlen támogatások jogcímein 2019 első negyedévében 152,6 milliárd forint jutott el a termelők-höz, jellemzően területalapú támogatás formájában és a zöldítési komponens keretében. A támogatási összeg legnagyobb részét, 45,1 százalékát (68,8 milliárd forint) a területalapú támogatás tette ki, míg hasonlóan magas, 43,0 százalékos arányt képviselt a zöldítési támogatás (65,6 milliárd forint) (1. ábra). A 2018. évi egységes kérelmek után járó területalapú támogatásoknak csupán

egyharmada került folyósításra előlegként 2018 végén, fennmaradó részét 2019 első fél évének végéig kapják meg a gazdák.

Gyümölcsstermesztés támogatására (extenzív és intenzív) 1,8 milliárd forintot, ipari zöldségnövények termesztéséhez 3,3 milliárd forintot, cukorrépa-termesztés támogatására 2,3 milliárd forintot folyósítottak. A szál- és szemes fehérjenövények támogatására 7,7 milliárd forintot fizettek ki a kedvezményezetteknek, ami közel azonos arányban oszlott meg a növénykultúrák között.

1. ábra: **Közvetlen támogatások megoszlása, 2019**

Forrás: AM-adatok alapján készült a NAIK AKI Pénzügyi és Technológiai Kutatások Osztályán

Vidékfejlesztési és halászati programok

A Vidékfejlesztési Program 2014–2020 intézkedéseire a tárgyévben 234,3 milliárd forintot különítettek el. A Magyar Halgazdálkodási Operatív Program (MAHOP) keretében összességében 3,8 milliárd forint áll a kedvezményezettek rendelkezésére 2019-ben (3. táblázat).

Az első negyedévben a VP intézkedéseire 52,5 milliárd forintot folyósítottak a gazdálkodóknak. Agrár-környezetvédelmi és éghajlattal kapcsolatos intézkedésekre 13,5 milliárd forintot, tárgyi eszközökbe

történő beruházásokra pedig 16,2 milliárd forintot fordítottak; ezek együttesen a kifizetések több mint felét tették ki. A Natura 2000 kifizetések és a víz-keretirányelvhez kapcsolódó kifizetések elérték az 5,3 milliárd forintot. További 8,1 milliárd forint jutott alapvető szolgáltatásokra és a falvak megújítására a vidéki térségekben, 1,9 milliárd forint pedig a mezőgazdasági üzemek és vállalkozások fejlesztésére irányult. Állatjóléti támogatásokra 1,9 milliárd forintot vehettek igénybe a kedvezményezettek (2. ábra).

A MAHOP keretében 2019. március 31-ig történt kifizetésekről nem állt rendelkezésünkre adat.

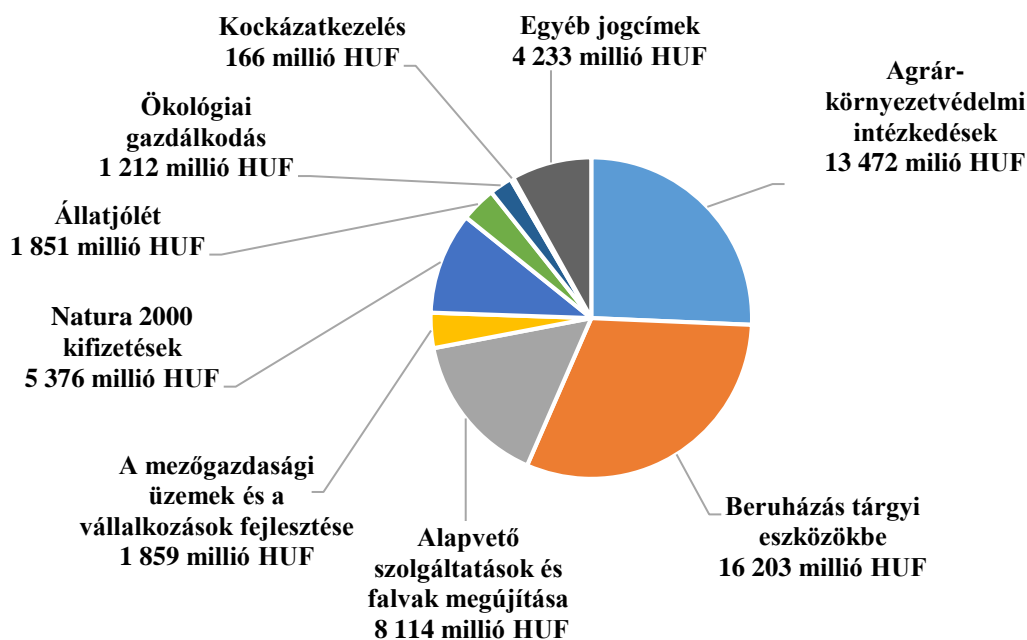
3. táblázat: Vidékfejlesztési és halászati támogatások, 2019. I. negyedév

	millió HUF	
Jogcím	Eredeti előirányzat	2019. I. negyedév
EU-társfinanszírozással működő vidékfejlesztési és halászati programok 2014–2020	234 277	52 485
Vidékfejlesztési Program 2014–2020 (determinációval együtt)	230 477	52 485
<i>Ebből: Agrár-környezetvédelmi és éghajlattal kapcsolatos intézkedések</i>		13 472
<i>Beruházások tárgyi eszközökbe</i>		16 203
<i>Alapvető szolgáltatások és a falvak megújítása a vidéki térségekben</i>		8 114
<i>A mezőgazdasági üzemek és a vállalkozások fejlesztése</i>		1 859
<i>Natura 2000 kifizetések és a víz-keretirányelvhez kapcsolódó kifizetések</i>		5 376
<i>Állatjólét</i>		1 851
<i>Ökológiai gazdálkodás</i>		1 212
<i>Kockázatkezelés</i>		166
<i>Egyéb jogcímek</i>		4 233
MAHOP	3 800	–

Megjegyzés: A MAHOP vonatkozásában 2019. I. negyedévi kifizetési adat nem áll rendelkezésre.

Forrás: 2018. évi L. törvény Magyarország 2019. évi központi költségvetéséről, valamint PM- és MÁK-adatok alapján készült a NAIK AKI Pénzügyi és Technológiai Kutatások Osztályán

2. ábra: Vidékfejlesztési és halászati támogatások, 2019. I. negyedév

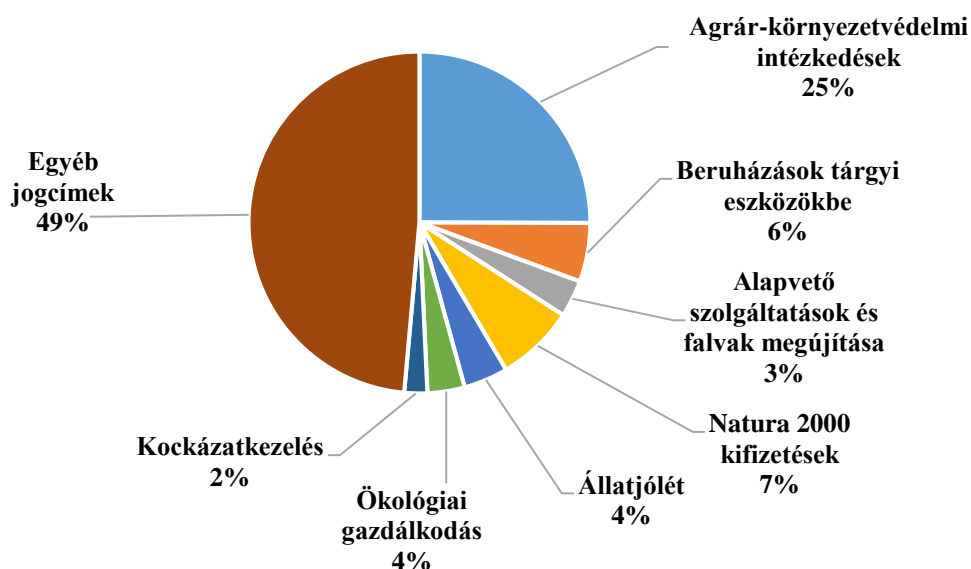

Forrás: PM- és MÁK-adatok alapján készült a NAIK AKI Pénzügyi és Technológiai Kutatások Osztályán

A Vidékfejlesztési Program 2014–2020 intézkedéseire 2019. március 31-ig 369 milliárd forintot használtak fel. A kifizetések negyede az Agrár-környezetvédelmi intézkedésekhez kapcsolódott, 7 százalékát a Natura

2000 kifizetések és a víz-keretirányelvhez kapcsolódó kifizetések tették ki, 6 százalékát tárgyi eszközök beruházására fordították (3. ábra).

3. ábra: Vidékfejlesztési Program 2014-2020 kifizetései intézkedésenként, kumulált adatok 2014-2019

Forrás: PM- és MÁK-adatok alapján készült a NAIK AKI Pénzügyi és Technológiai Kutatások Osztályán

Piaci és egyéb támogatások

A piac szabályozására irányuló támogatásokra a költségvetési törvény¹ alapján 32,2 milliárd forintot fordíthatnak a 2019. évben. Ez az összeg 62,1 százalékban uniós forrásból, 37,9 százalékban nemzeti költségvetésből kerül kifizetésre és a kiegészítő nemzeti támogatással működő programok támogatását szolgálja.

A 2019. évre előirányzott támogatási összegből 3,5 milliárd forint kifizetése valósult meg az első negyedévben, ami az előirányzat 10,7 százaléka (4. táblázat), azonban számos támogatás az év második felében teljesül.

A piaci és egyéb támogatásokon belül a kiegészítő nemzeti támogatással működő programokra uniós forrásból 1,2 milliárd forintot fordítottak, amit hazai költségvetésből 2,0 milliárd forinttal egészítettek ki. A programok közül az iskolatejprogram támogatására az uniós és hazai forrásokból összesen 1,2 milliárd forintot, az iskolagyümölcs-program támogatására 0,8 milliárd forintot költöttek. Az egyes speciális szövetkezők támogatására 0,7, az egyes állatbetegségek ellenőrzésére és felszámolására 0,5 milliárd forint folyósítása történt meg. A borászati ágazat további 247 millió forint támogatásban részesült a belpiaci intézkedések keretében.

4. táblázat: **Piaci és egyéb támogatások, 2019. I. negyedév**

	millió HUF	
Jogcím	Eredeti előirányzat	2019. I. negyedév
Agrárpiaci támogatások	20 000	1 419
Belpiaci intézkedések		1 419
Kiegészítő nemzeti támogatással működő programok uniós része		1 172
<i>Magyar Méhészeti Nemzeti Program</i>		71
<i>Iskolatejprogram</i>		240
<i>Iskolagyümölcs-program</i>		348
<i>Zöldség-gyümölcs (iskolagyümölcs nélkül)</i>		178
<i>Egyes állatbetegségek ellenőrzése, felszámolása</i>		335
Borászati ágazat támogatása		247
Külpiaci intézkedések		0
Intervenciós költségek		0
Kiegészítő nemzeti támogatással működő programok nemzeti része	12 221	2 031
Magyar Méhészeti Nemzeti Program	788	71
Iskolatejprogram	4 300	913
Iskolagyümölcs-program	2 287	433
Zöldség-gyümölcs (iskolagyümölcs nélkül)	4 080	492
Egyes állatbetegségek ellenőrzése, felszámolása	537	122
Összesen	32 221	3 449

Forrás: AM- és MÁK-adatok alapján készült a NAIK AKI Pénzügyi és Technológiai Kutatások Osztályán

¹ 2018. évi L. törvény Magyarország 2019. évi központi költségvetéséről.

Nemzeti támogatások

Nemzeti támogatás formájában a gazdálkodók több mint 95,4 milliárd forintot vehetnek igénybe a 2019. évi költségvetési időszakban, ezen belül a Nemzeti agrártámogatások jogcímein 78,3 milliárd forint kifizetése valósulhat meg (5. táblázat).

Nemzeti támogatás keretében összességében 15,2 milliárd forintot fizettek ki a kedvezményezetteknek 2019 első negyedében, amelynek csaknem fele (47,5 százaléka) a Nemzeti agrártámogatások jogcímein jutott el a gazdákhhoz. Az egyes állatbetegségek megelőzésére, leküzdésére 3,6 milliárd forintot fordítottak 2019. március 31-ig.

Az állatjóléti támogatások (baromfi, sertés,

tenyészkoca) összege 1,9 milliárd forint, amit csaknem teljes egészében a Tenyészkoca állatjóléti támogatás jogcímen folyósítottak.

A termelőket ért agrárkárok enyhítésére a gazdálkodók befizetéseiből a 2019. évre is 4,3 milliárd forint áll rendelkezésre, amely összeg további 4,3 milliárd forinttal egészül ki a hazai költségvetésből. Így összességében 8,6 milliárd forint használható fel a 2018. évi károk kompenzálására 2019-ben. Ebből az összegből 7,6 milliárd forint támogatás kifizetésére került sor az első negyedévben.

A sertéságazat helyzetét javító stratégiai intézkedések támogatásán belül a sertéstenyésztők és -feldolgozók csekély összegű támogatására a tárgyévben 1,1 milliárd forintot különítettek el. Ebből az első negyedévben 26,6 millió forint került kifizetésre.

5. táblázat: **Nemzeti támogatások, 2019. I. negyedév**

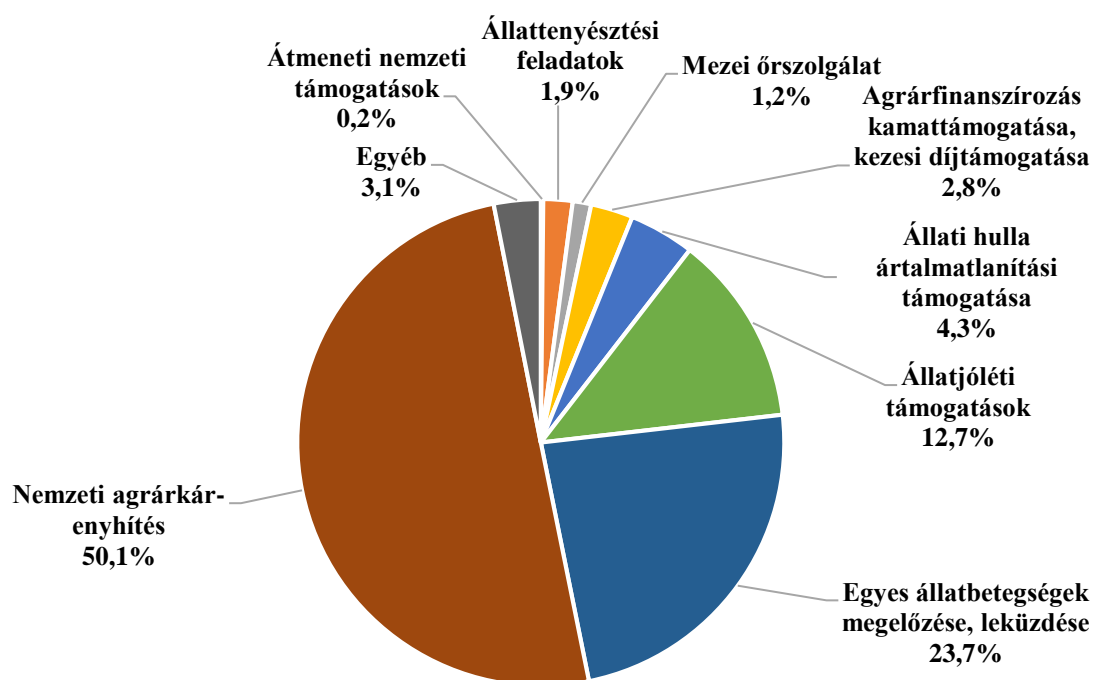
	millió HUF	
Jogcím	Eredeti előirányzat	2019. I. negyedév
Nemzeti agrártámogatások	78 324	7 196
ebből		
Átmeneti nemzeti támogatások		24
Baromfi állatjóléti támogatás		1
Sertés állatjóléti támogatás		2
Tenyészkoca állatjóléti támogatás		1 921
Egyes állatbetegségek megelőzése, leküzdése		3 587
Állati hulla ártalmatlanítási támogatása		659
Gázolaj jövedéki adójának de minimis támogatása (szőlő- és gyümölcsös ültetvények)		93
Agrárfinanszírozás kamattámogatása, kezesi díjtámogatása		426
Dohány általános és csekély összegű támogatás		9
Mezei őrszolgálat		186
A sertéságazat helyzetét javító stratégiai intézkedések támogatása	1 117	27
Nemzeti agrárkárenyhítés	8 600	7 592
Állattenyésztési feladatok	1 300	295
Zártkerti Program	1 994	15
Tanyafejlesztés	1 220	11
Osztatlan földtulajdon kimérésének költségei	2 595	0
Egyéb nemzeti támogatások	311	30
Nemzeti támogatások	95 461	15 164

Forrás: AM-adatok alapján készült a NAIK AKI Pénzügyi és Technológiai Kutatások Osztályán

A nemzeti forrásból megvalósult kifizetések számottevő részét, 50,1 százalékát a Nemzeti agrárkár-enyhítés keretében fizették ki, mivel az agrárkárak kompenzálására a támogatási összeg március 31-ig lehívásra kerül. Az egyes állatbetegségek megelőzésére és leküzdésére folyósított támogatás a hazai költségvetésből

megvalósult kifizetések 23,7 százalékát képezte. A nemzeti költségvetésből megvalósult kifizetések további jelentős hányada, 12,7 százaléka Állatjóléti támogatás jogcímein jutott el a gazdálkodókhöz, csaknem egészében tenyészkoca állatjóléti támogatásként (4. ábra).

4. ábra: A nemzeti támogatások főbb jogcímeinek kifizetései, 2019. I. negyedév

Forrás: AM-adatok alapján készült a NAIK AKI Pénzügyi és Technológiai Kutatások Osztályán

6. táblázat: **Közvetlen és átmeneti nemzeti támogatások teljesülése részletesen, 2019. I. negyedév**

	millió HUF
Jogcím	2019. I. negyedév
Közvetlen támogatások	152 592
Területalapú támogatás	68 776
Cukorrépa-termesztés támogatásának igénylése	2 330
Fiatal mezőgazdasági termelőknek nyújtott támogatás igénylése	633
Gyümölcsstermesztés támogatásának igénylése	3
Extenzív gyümölcsstermesztés támogatásának igénylése	1 078
Intenzív gyümölcsstermesztés támogatásának igénylése	712
Ipari zöldségnövény támogatás igénylése	3 327
Ipari olajnövény támogatás igénylése	180
Kisgazdaságok támogatása	90
Rizstermesztés támogatás igénylése	541
Szálas fehérjenövény támogatás igénylése	3 859
Szemes fehérjenövény támogatás igénylése	3 800
Termeléshez kötött anyajuhtartás támogatása	10
Termeléshez kötött anyatehéntartás támogatása	16
Termeléshez kötött híztottbika-tartás támogatása	11
Termeléshez kötött tejhasznútehén-támogatás	191
Zöldítéstámogatás igénylése	65 629
Zöldségnövény-termesztés támogatás igénylése	1 406
Átmeneti nemzeti támogatások	24
Nemzeti tejtámogatás	2
Húsmarhatartás támogatás – 2007-től elválasztott	4
Szarvasmarhatartás extenzifikációs támogatása – elválasztott	5
Virginia dohány kiegészítő – termeléstől elválasztott	2
Átmeneti nemzeti anyatehéntartás támogatása	9
Burley dohány kiegészítő – termeléstől elválasztott	3
Összesen	152 617

Forrás: AM-adatok alapján készült a NAIK AKI Pénzügyi és Technológiai Kutatások Osztályán

Az agrár- és vidékfejlesztési támogatások kiemelt területei

A fejezet célja az agrárium és a vidék fejlesztésére irányuló támogatások ágazatonkénti, illetve alágazatonkénti felosztása. A jogcímek besorolása a fent említett kategóriákba azonban nem minden esetben lehetséges, hiszen vannak olyan támogatások, amelyek több ágazat számára biztosítanak forrást (területalapú támogatás, zöldítés), illetve egyes intézkedések több alágazatot is érintenek (az Egyes állatbetegségek megelőzése, leküzdése – baromfin kívül, illetve az Állatihulla-elszállítási és -ártalmatlanítási támogatás). Az Agrár Széchenyi Kártya (ASZK) keretében nyújtott átmeneti támogatás, illetve az ágazatok részére folyósított kamattámogatás, kezesi díjtámogatás és költségtámogatás szintén több ágazat számára biztosít támogatási összeget, ezáltal az ágazatonkénti felosztásnál ezen támogatásokat nem állt módunkban szerepeltetni.

Állattenyésztési támogatások

Az állattenyésztéssel és -tartással foglalkozó termelők összességében 10,6 milliárd forintot vettek igénybe 2019. március 31-ig (7. táblázat). Az állattenyésztési ágazatba az első negyedév során befolyt támogatási összeg 74,3 százaléka nemzeti költségvetésből került kifizetésre. A 7,9 milliárd forint 70 százalékát tették ki az állatbetegségek megelőzésének támogatásai és az állatjóléti támogatások. A támogatások 25,7 százalékát uniós forrásból folyósították. A 2,7 milliárd forintból 1,9 milliárd forintot a VP Tejágazat szerkezetátalakítását kísérő állatjóléti támogatásra, 0,2 milliárd forintot a termeléshez kötött támogatásokra, 0,3 milliárd forintot egyes állatbetegségek ellenőrzésére és felszámolására, a fennmaradó 0,3 milliárd forintot a kiegészítő nemzeti támogatással működő programokra fordítottak.

Az első negyedévben folyósított állattenyésztési támogatások 32,7 százaléka a szarvasmarha-ágazatba érkezett, csaknem egészében a tejágazatot erősítve. A sertéságazat helyzetének javítását célozta a támogatások mintegy 18,4 százaléka, 6,1 százaléka a baromfiágazat, 1,5 százaléka a méhészet támogatására szolgált. A juh- és kecskeágazatba a teljes támogatási összeg 1,7 százaléka került. A fennmaradó 39,6 százalékot a fent említett okokra hivatkozva nem állt módunkban felosztani

az ágazatok között.

A szarvasmarha-ágazatba folyósított 3,5 milliárd forint támogatás 98,7 százaléka a tejágazathoz került. A döntő részét (1,9 milliárd forint) a VP Tejágazat szerkezetátalakítását kísérő állatjóléti támogatás tette ki. Az Iskolatej programra 1,2 milliárd forintot fordítottak, amely kifizetés 79,2-20,8 százalékos arányban valósult meg nemzeti és uniós forrásból. Hazai költségvetésből került kifizetésre 230 millió forint támogatás az állatbetegségek megelőzésére vemhes üszöknél, valamint 1,7 millió forint nemzeti tejtámogatás. Uniós forrásból 190,6 millió forint termeléshez kötött tejhasznútehéntámogatás kifizetése valósult meg. A húsmarhatartással foglalkozó termelők számára nyújtott 45 millió forint támogatásból 27,4 millió forint közvetlen termeléshez kötött támogatás volt, 17,6 millió forintot pedig az ÁNT keretében igényeltek a szarvasmarhatartók.

A sertéságazat 2,0 milliárd forint nemzeti finanszírozású támogatásban részesült az első negyedév során, amely szinte teljes egészében állatjóléti támogatás formájában jutott el a termelőkhoz.

A baromfiágazat támogatása szintén kizárólag nemzeti forrásból valósul meg. Az első negyedévben 642,0 millió forint került kifizetésre egyes állatbetegségek megelőzésére, leküzdésére és állatjóléti támogatásra.

A juh- és kecskeágazat szereplői a 184,0 millió forint összegű támogatásuk zömét anyakecske csekély összegű támogatás formájában vették igénybe az első negyedév során.

A méhészet számára 158,7 millió forintot folyósítottak, amely a Magyar Méhészeti Program keretében jutott el a kedvezményezettekhez.

Azon jogcímek között, amelyeket nem állt módunkban felosztani az ágazatok, illetve az alágazatok között, az egyéb állattenyésztők (nem baromfi) számára nyújtott Egyes állatbetegségek megelőzése és leküzdése jogcím dominált, az egyéb támogatások 65,6 százaléka ehhez a jogcímmel kapcsolódott. Emellett kiemelésre érdemes még az állatihulla-elszállítási és -ártalmatlanítási támogatás, amelyre 658,8 millió forint kifizetése valósult meg március 31-ig.

7. táblázat: **Az állattenyésztési ágazatba befolyt támogatási összegek, 2019. I. negyedév**

	millió HUF
Jogcím	2019. I. negyedév
Szarvasmarha	3 471
Tejágazat	3 426
Nemzeti tejtámogatás	2
Termeléshez kötött tejhasznútehén-támogatás	191
Iskolatej program	1 153
Állatbetegségek megelőzésének támogatása (vemhes üsző)	230
Állatjólét (VP Tejágazat szerkezetátalakítását kísérő állatjóléti támogatás)	1 851
Húsmarha-tartás	45
Húsmarhatartás támogatás – termeléstől elválasztott	4
Szarvasmarha tartás extenzifikációs támogatása – termeléstől elválasztott	5
Termeléshez kötött hizottbikartartás támogatása	11
Átmeneti nemzeti anyatehéntartás támogatása	9
Termeléshez kötött anyatehéntartás támogatása	16
Sertés	1 955
Tenyézkoca állatjóléti támogatás	1 921
Sertés állatjóléti támogatás	2
Mangalica jövedelem pótló támogatás	5
A sertéságazat helyzetét javító stratégiai intézkedések támogatása	27
Baromfi	642
Baromfi állatjóléti támogatás	1
Étkezési tojást termelő tyúkállományok, valamint tenyészbarmfi fajok- állatjóléti támogatások	37
Egyes állatbetegségek megelőzése, leküzdése – baromfi	604
Juhok, kecskék	184
Termeléshez kötött anyajuhtartás támogatása	10
A tenyészkos és tenyészbak tenyésztésbe állításának mezőgazdasági csekély összegű támogatása	1
Anyakecske de minimis támogatás	172
Méhészet	159
Magyar Méhészeti Nemzeti Program	142
Méhészeti járművekre igénybe vehető de minimis támogatás	17
Egyéb jogcímek	4 198
Egyes állatbetegségek megelőzése, leküzdése – egyéb (baromfin és vemhes üszőn kívül)	2 753
Állatihulla-elszállítási és -ártalmatlanítási támogatás	659
Egyes állatbetegségek ellenőrzése, felszámolása	457
Állattenyésztési feladatok	293
Tenyésznyúl tenyésztésbe állításának de minimis támogatása	37
Összesen	10 609

Forrás: AM- és MÁK-adatok alapján készült a NAIK AKI Pénzügyi és Technológiai Kutatások Osztályán

Szántóföldi növénytermesztők támogatása

A szántóföldi növénytermesztő ágazat 145,2 milliárd forint támogatásban részesült 2019 első negyedében, amely csaknem teljes egészében uniós költségvetésből származott. Az ágazat részére biztosított szubvenció összegének zöme (92,6 százaléka), 134,4 milliárd forint egységes területalapú támogatás formájában

jutott el a gazdálkodókhoz, ezen belül alaptámogatás-ként 68,8 milliárd forintot, a zöldítési komponens keretében 65,6 milliárd forintot fizettek ki részükre (8. táblázat). Emellett a szántóföldi növények közül a szemes és a szálas fehérjenövények kaptak jelentős támogatást, együttesen mintegy 7,7 milliárd forintot.

További 2,3 milliárd forint a cukorrépa-termesztés, 541,0 millió forint a rizstermesztés, 180,0 millió forint pedig az ipari olajnövény termesztés támogatását szolgálta.

8. táblázat: A szántóföldi növénytermesztési ágazatba befolyt támogatási összegek, 2019. I. negyedév

Jogcím	2019. I. negyedév
Területalapú támogatás	68 776
Zöldítéstámogatás igénylése	65 629
Virginia dohány kiegészítő – termeléstől elválasztott	2
Burley dohány kiegészítő – termeléstől elválasztott	3
Cukorrépa-termesztés támogatásának igénylése	2 330
Növényegészségügyi vizsgálatok támogatása	20
Szemes fehérjenövény támogatás igénylése	3 800
Szálas fehérjenövény támogatás igénylése	3 859
Ipari olajnövény támogatás igénylése	180
Rizstermesztés támogatásának igénylése	541
Dohány általános csekély összegű támogatás	3
Dohány mezőgazdasági csekély összegű támogatás	5
Összesen	145 149

Megjegyzés: A területalapú támogatásból és a hozzá kapcsolódó zöldítésből a szántóföldi növénytermesztők mellett a legeltető állattartók és a kertészeti ágazat is részesült, az alágazatok közötti megosztás nem volt lehetséges.

Forrás: AM-adatok alapján készült a NAIK AKI Pénzügyi és Technológiai Kutatások Osztályán

Kertészeti ágazat támogatása

A kertészeti ágazat az első negyedévben 8,3 milliárd forint támogatásban részesült (9. táblázat), annak 87,8 százaléka származott uniós, 12,2 százaléka pedig nemzeti forrásból. A támogatási jogcímek között az Ipari zöldségnövény és a zöldségnövény termesztés

dominált, erre a két jogcímre együttesen a kertészeti ágazat támogatásának 56,9 százaléka, 4,7 milliárd forint érkezett. Emellett jelentős volt az Extenzív gyümölcs-termesztés és az Intenzív gyümölcs-termesztés támogatása, mely az ágazat támogatási összegének 22,0 százalékát tette ki. A kifizetések 9,4 százaléka Iskolagyümölcs-program keretében került felhasználásra.

9. táblázat: A kertészeti ágazat részére folyósított támogatások, 2019. I. negyedév

Jogcím	2019. I. negyedév
Borászati ágazat támogatása	247
Egyes speciális szövetkezők támogatása	670
Iskolagyümölcs-program	780
Gázolaj jövedéki adójának de minimis támogatása (szőlő- és gyümölcsös ültetvények)	93
A szőlőültetvényeken megvalósuló növényegészségügyi védekezés támogatása	1
Gyümölcs-termesztés támogatásának igénylése	3
Extenzív gyümölcs-termesztés támogatásának igénylése	1 078
Intenzív gyümölcs-termesztés támogatásának igénylése	712
Ipari zöldségnövény-támogatás igénylése	3 327
Zöldségnövény termesztés támogatás igénylése	1 406
Összesen	8 316

Forrás: AM-adatok alapján készült a NAIK AKI Pénzügyi és Technológiai Kutatások Osztályán

Kockázatkezelés a mezőgazdaságban

A mezőgazdasági kockázatkezelési rendszer 2012. január 1-je óta két pilléren nyugszik, amely 2018-ban kiegészült a harmadik pillért jelentő országos jégkár-megelőző rendszerrel, melynek következtében várhatóan jelentősen csökkenni fog a jégkárarány.

Az agrárkárnyújtás (I. pillér) keretében a 2018. évi időjárás okozta károk kompenzálására a nemzeti agrárkárnyújtási rendszer keretében 7,6 milliárd forintot folyósítottak már az első negyedévben a jogosult termelők számára (10. táblázat).

A kockázatkezelési rendszer második pillére, a mezőgazdasági biztosítási díjtámogatás keretében nem történt kifizetés az első negyedévben az időszakhoz kapcsolódóan.

10. táblázat: A mezőgazdasági kockázatkezelési rendszer kifizetései, 2019. I. negyedév

Jogcím	2019. I. negyedév
Nemzeti agrárkárnyújtás	7 592
Mezőgazdasági biztosítás díjához nyújtott nemzeti támogatás	0
Mezőgazdasági biztosítás díjához nyújtott uniós támogatás	0
Összesen	7 592

Forrás: PM-adatok alapján készült a NAIK AKI Pénzügyi és Technológiai Kutatások Osztályán

A mezőgazdaság és az élelmiszeripar vállalkozásainak hiteligazdálkodása

A Központi Statisztikai Hivatal Gyorstájékoztatója alapján a mezőgazdasági – erdőgazdálkodással és halászattal együtt – beruházások volumene továbbra is növekedő tendenciát követett: a mezőgazdasági beruházások értéke a 2018-as évben 8,3 százalékkal haladta meg az előző évi értéket. A kedvező kamat- és finanszírozási környezet továbbra is ösztönzi az agrárium szereplőit, hogy beruházásaikhoz előnyös feltételekkel hitelforrásokat is igénybe vegyenek. A nyertes uniós pályázati projektek megvalósításával az agrárberuházások növekedése várhatóan 2019-ben is folytatódni fog.

Az MNB adatai alapján a nemzetgazdaság társas vállalkozásainak hitelállománya az elmúlt három év első negyedéveit figyelembe véve folyamatosan bővült. A hitelállomány 2019 első negyedévében a korábbi év azonos időszakához képest 14,9 százalékkal nőtt, így az állomány értéke 2019. március 31-ére elérte a 7624,7 milliárd forintot. Ez az érték az elmúlt tíz év tekintetében is kiemelkedőnek számít. A korábbi évekhez hasonlóan a hitelállomány nagyobb részét, 57,9 százalékát a forint-alapú, míg kisebb hányadát, 42,1 százalékát a deviza-alapú hitelek tették ki.

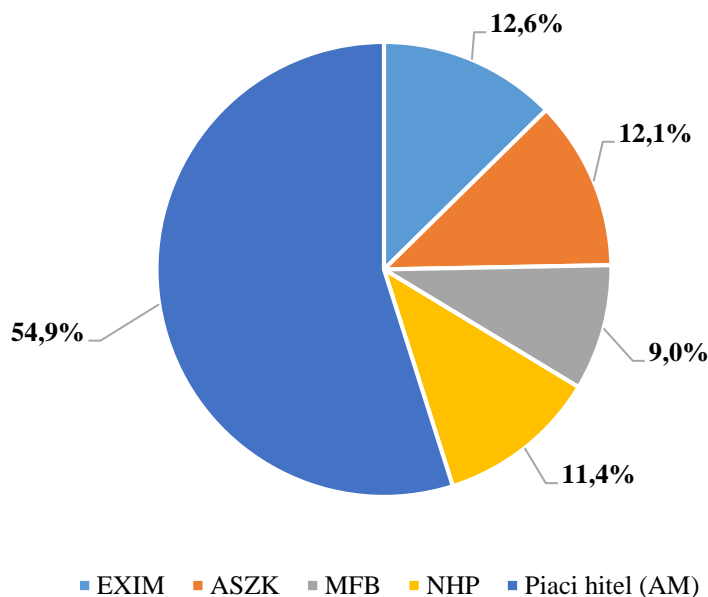
A nemzetgazdaság egészét nézve a hitelállományon belül a hosszú lejáratú hitelek voltak túlsúlyban, az éven túli hitelek állománya 5,5, míg az éven belüli, rövid lejáratú hitelek állománya 2,1 milliárd forintot tett ki 2019 első negyedévében. A rövid és a hosszú lejáratú hitelek állománya együttesen 14,9 százalékkal növekedett, előbbi 11,8, utóbbi pedig 16,1 százalékkal haladta meg az előző év azonos időszaki értéket.

Az agrárgazdaság hitelállományára is hatással volt,

hogy az MNB 2016-ban elindította a Növekedéstámogató Programját (NTP), amely a bankok piaci hitelezéséhez való visszatérését segítette elő a Növekedési Hitelprogram (NHP) fokozatos kivezetésével és az új Piaci Hitelprogram (PHP) meghirdetésével. A program első szakasza sikeresnek bizonyult, és a Monetáris Tanács döntése alapján 2018-ban a bankok hitelezési kötelezettségvállalását a korábbi 190 milliárd forintról 230 milliárd forintra emelték. A PHP második szakasza 2019. február 28-ig nyújtott pozitív ösztönzést a kkv-hitelezés bővítésére. A program célja az volt, hogy elősegítse a piaci alapú hitelezés térnyerését. Emellett a hosszú lejáratú, fix kamatozású hitelek arányának növelése érdekében az MNB 2019 januárjában elindította a Növekedési Hitelprogram Fix konstrukcióját, amely 1000 milliárd forintos keretösszeggel került meghirdetésre. Az új konstrukció mellett a Monetáris Tanács 2019. július 1-jén 300 milliárd forintos keretösszeggel elindítja a vállalati kötvényszerzési programját, vagyis a Növekedési Kötvényprogramot (NKP), amellyel célzottan kívánják elősegíteni a hazai vállalati szektor finanszírozásának diverzifikálását.

Az agrárgazdaság teljes hitelállománya 2019. március 31-én 1160,3 milliárd forint volt, amelynek több mint fele (54,9 százalék) piaci alapú hitel, fennmaradó hányada (45,1 százalék) pedig kedvezményes hitel formájában került folyósításra (5. ábra). A mezőgazdaságban a piaci alapú hitelállomány részesedése az előző év azonos időszakához képest 10,0 százalékponttal 48,7 százalékra nőtt, az élelmiszeriparban pedig 10,5 százalékponttal 62,6 százalékra bővült 2019 első negyedévének végére.

5. ábra: Az agrárgazdaság hitelállományának összetétele

Forrás: MNB-, AM-, MFB-, KAVOSZ- és EXIM-adatok alapján készült a NAIK AKI Pénzügyi és Technológiai Kutatások Osztályán

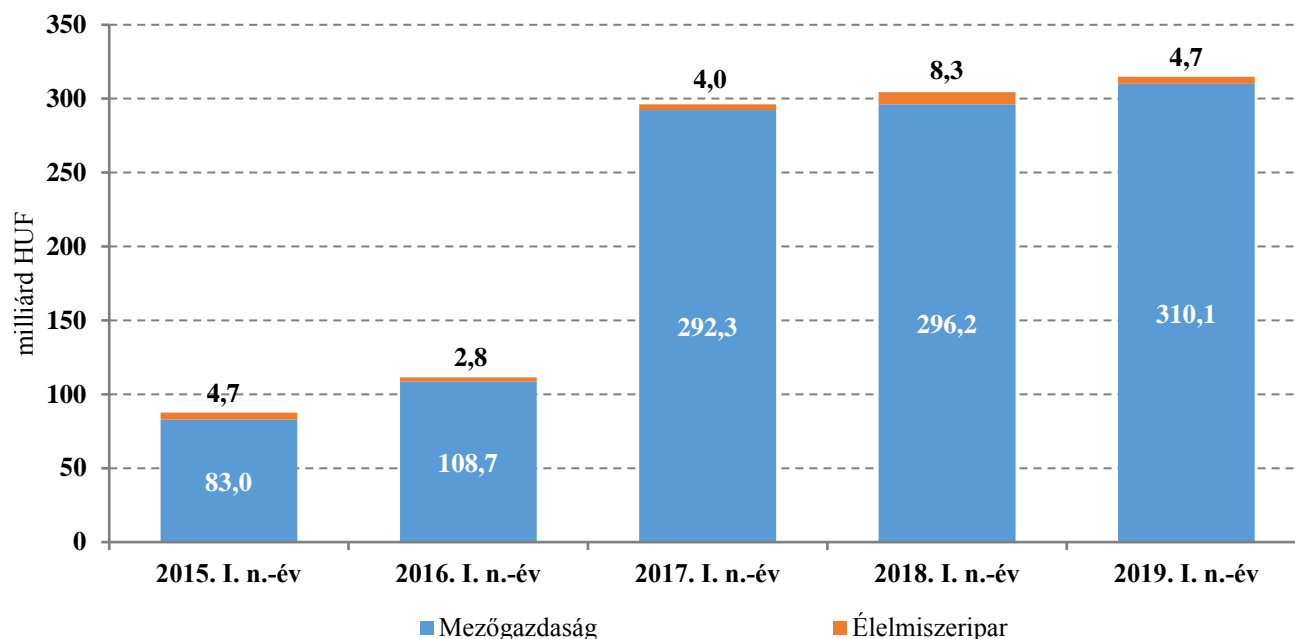
Az egyéni gazdaságok hitelállománya

A mezőgazdasági és élelmiszeripari egyéni gazdaságok hitelállománya az elmúlt évek tendenciájának megfelelően tovább bővült: az előző év azonos időszakához képest 3,4 százalékkal 314,8 milliárd forintra nőtt 2019 első negyedében. Az agrárgazdaság teljes hitelállományán belül az egyéni gazdaságok hitelállománya 2,4 százalékponttal mérséklődött. Az egyéni gazdaságok hitelállományának aránya a korábbi év azonos időszakában 29,5 százalékot tett ki, 2019. március 31-én pedig 27,1 százalékot képviselt az agrárgazdaság egészében. Ez azt jelenti, hogy az 1160,3 milliárd forintos hitelállományból 314,8 milliárd forint az egyéni gazdaságokhoz, 845,5 milliárd forint a társas vállalkozásokhoz került. Az egyéni gazdaságok évről évre csökkenő részesedésének hátterében az áll, hogy a társas vállalkozások

hitelállományának értéke mind a mezőgazdaságban, mind az élelmiszeriparban növekedett: előbbi 17,0, utóbbi pedig 16,0 százalékkal. Mindeközben a mezőgazdasági egyéni gazdaságok hitelállománya a társas vállalkozások hitelállományánál kisebb mértékben, 4,7 százalékkal nőtt, az élelmiszeriparban pedig csaknem felére csökkent a vizsgált időszakban.

Az egyéni gazdaságok hitelállományából továbbra is kis szeletet képviseltek az élelmiszeripari szakágazatok (1,5 százalék), míg a hitelállomány legnagyobb részét (98,5 százalék) a korábbi éveknek megfelelően a mezőgazdasági szakágazatok adták 2019 első negyedében. A mezőgazdaságban tevékenykedő egyéni gazdaságok hitelállománya az előző év azonos időszakához képest 4,7 százalékkal 310,1 milliárd forintra bővült. Ezzel szemben az élelmiszeripari egyéni gazdaságok hitelállománya a korábbi évi 8,3 milliárd forintról 4,7 milliárd forintra mérséklődött (6. ábra).

6. ábra: Az egyéni gazdaságok hitelállománya adott év március 31-én

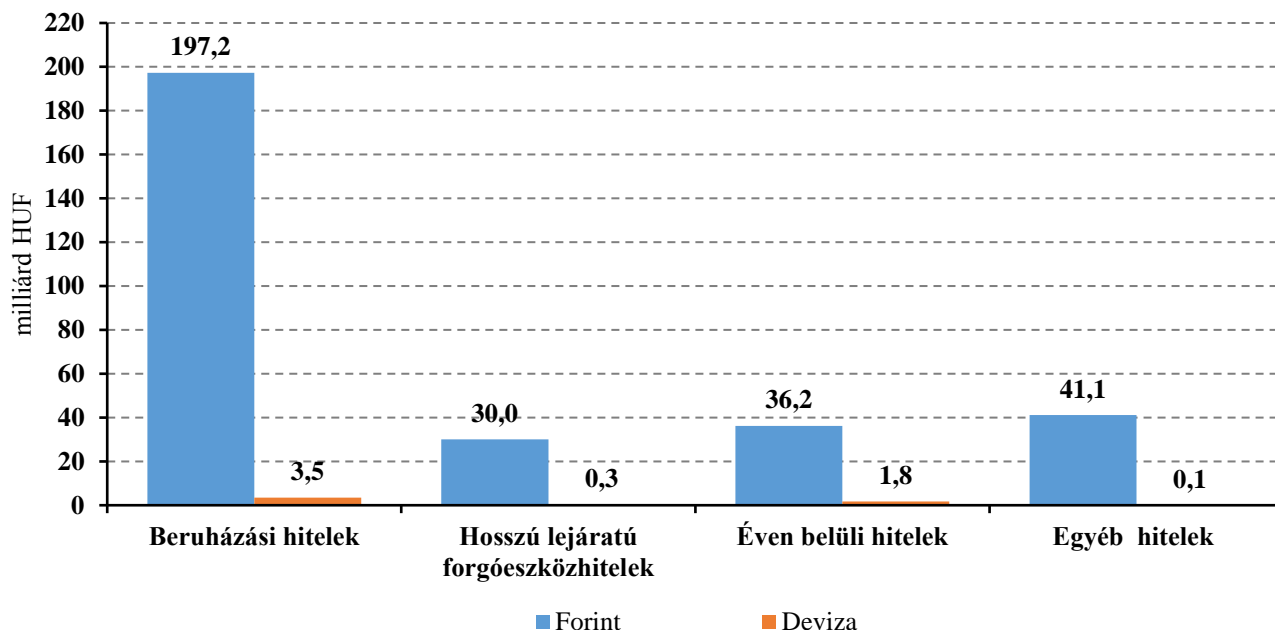
Forrás: AM-adatok alapján készült a NAIK AKI Pénzügyi és Technológiai Kutatások Osztályán

A mezőgazdasági tevékenységet folytató egyéni gazdaságok beruházási hiteleinek értéke 2019. március 31-ére 3,2 százalékkal (6,6 milliárd forinttal) mérséklődött. A hosszú lejáratú forgóeszközhitelek állománya szinte változatlanul alakult, mindössze 1,2 százalékkal bővült, míg az éven belüli hiteleké jelentős mértékben, 57,1 százalékkal haladta meg az egy évvel ezelőtti értéket. Az egyéb hitelek állománya szintén gyarapodott, 16,7 százalékkal bővült az előző év azonos időszakához képest.

Az egyéni gazdaságok mezőgazdasági hitelállom-

mányán belül a hosszú lejáratú, azon belül is a beruházási hitelek képezték továbbra is a legnagyobb részt, a 310,1 milliárd forintos hitelállományból együttesen 231,0 milliárd forintot tett ki állományuk értéke (7. ábra). Az éven belüli és egyéb hitelek állománya 79,1 milliárd forint volt 2019. március 31-én. Míg a 2019-es évet megelőző két évben a kedvezményes hitelprogramokhoz nem kötődő (piaci) hitelállomány a teljes hitelösszeg megközelítőleg egynegyedét tette ki, addig 2019 első negyedében 36,5 százalékát adta.

7. ábra: **A mezőgazdasági egyéni gazdaságok hitelállománya a hitel forrása és a főbb hitelcél szerint 2019. I. negyedév végén**

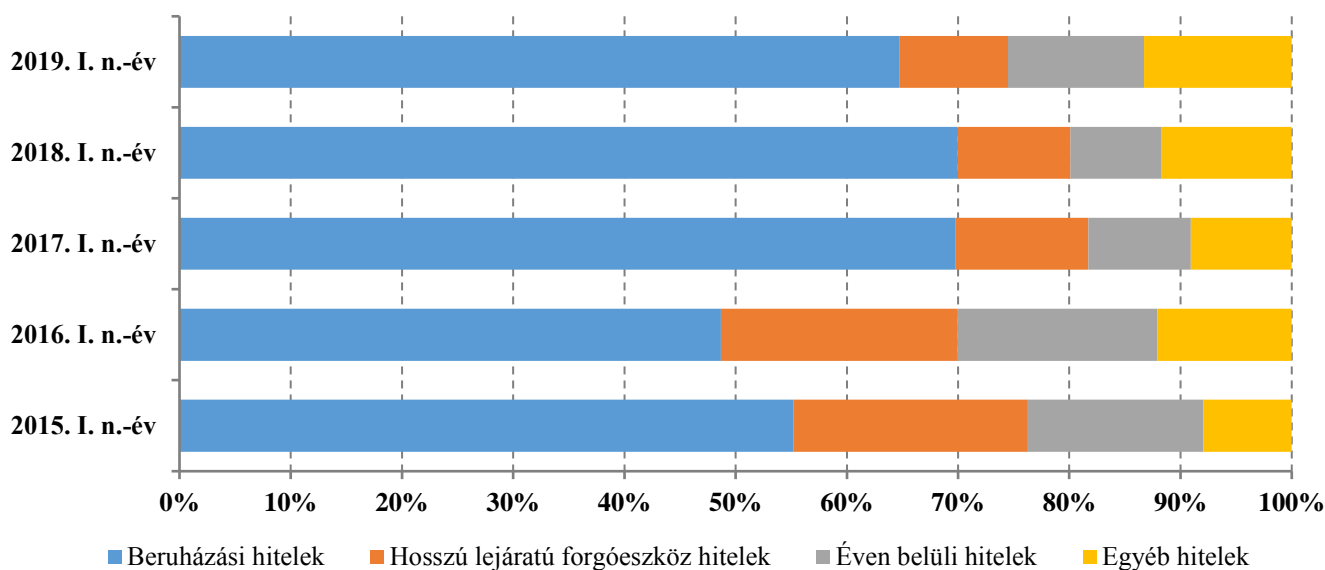

Megjegyzés: A forint folyószámlahitelek az éven belüli hitelek között kerültek feltüntetésre.
 Forrás: AM-adatok alapján készült a NAIK AKI Pénzügyi és Technológiai Kutatások Osztályán

Amennyiben az elmúlt öt év első negyedéveit vesszük figyelembe megfigyelhető, hogy a hosszú lejáratú hitelek 2017-es évi számottevő térnyerése (80 százalékos feletti aránya) némiképp visszaesett 2019. március 31-

ére, amely az éven belüli hitelek és az egyéb hitelek növekedésének tulajdonítható (8. ábra). Előbbi 57,1 százalékkal, utóbbi pedig 18,2 százalékkal bővült az előző év azonos időszakához képest.

8. ábra: **A mezőgazdasági egyéni gazdaságok hitelállományának megoszlása a hitel forrása és a főbb hitelcél szerint (2015. I. negyedév – 2019. I. negyedév)**

Megjegyzés: A forint folyószámlahitelek az éven belüli hitelek között kerültek feltüntetésre.
 Forrás: AM-adatok alapján készült a NAIK AKI Pénzügyi és Technológiai Kutatások Osztályán

A mezőgazdaságon belül a szántóföldi növénytermesztő gazdaságok hitelállománya volt a legmeghatározóbb 2019 első negyedévében is, részesedése 69,0 százalékot tett ki a mezőgazdaság hitelállományából. Az alágazat hitelállománya tovább bővült, 3,2 százalékkal 214,0 milliárd forintra nőtt az előző év azonos időszakához viszonyítva. A növekedést elsősorban a forint folyószámlahitelek 5,5 milliárd forintos és az egyéb hitelek 3,4 milliárd forintos emelkedése segítette elő, miközben a hosszú lejáratú forgóeszközhitelek és az éven belüli hitelek állománya egyaránt megközelítőleg 1 százalékkal bővült. A szántóföldi növénytermesztők hitelállományának gyarapodásánál is nagyobb mértékben bővült az állattenyésztési szakágazatban tevékenykedő egyéni gazdaságok hitelállománya: az állomány értéke

3,6 milliárd forinttal növekedett az elmúlt év azonos időszakához képest. Az állattenyésztési ágazatok közül is a baromfiágazat növelte legnagyobb mértékben hitelállományát, összességében 4,0 milliárd forinttal. Ez az érték az elmúlt öt évet tekintve is kimagaslónak számít.

A kertészeti ágazat hitelállománya szintén növekedett a vizsgált időszakban. Az 5,8 százalékos növekedés 1,3 milliárd forint értékű hitelállomány-gyarapodásnak felelt meg. Az egyéb hitelek állománya 2,5 milliárd forinttal 28,7 milliárd forintra bővült 2019. március 31-ére (11. táblázat).

Az egyéni gazdaságok hitelállományának 43,9 százaléka az östermelőkhöz, 56,1 százaléka pedig az egyéni vállalkozókhoz került 2019 első negyedévének végén.

11. táblázat: **A mezőgazdasági egyéni gazdaságok hitelállománya hitelcél szerint a kiemelt szakágazatokban 2019. I. negyedév végén**

Szakágazat	Összesen	Ebből:				
		Beruházási hitelek	Hosszú lejáratú forgóeszközhitelek	Folyószámlahitelek	Éven belüli hitelek	Egyéb hitelek
Szántóföldi növénytermesztés	214,0	148,6	20,4	16,3	5,0	23,8
Állattenyésztés	43,5	24,6	5,5	5,6	1,1	6,8
ebből						
<i>baromfi</i>	<i>10,9</i>	3,8	1,1	3,8	1,1	1,2
<i>sertés</i>	<i>9,1</i>	6,1	0,7	0,9	0,2	1,2
<i>szarvasmarha</i>	<i>15,7</i>	8,4	3,1	1,7	0,3	2,3
Kertészet	23,8	13,6	2,1	2,9	0,7	4,5
Egyéb	28,7	13,9	2,4	4,0	2,3	6,1
Összesen	310,1	200,7	30,4	28,8	9,1	41,2

milliárd HUF

Forrás: AM-adatok alapján készült a NAIK AKI Pénzügyi és Technológiai Kutatások Osztályán

A mezőgazdaságban újonnan folyósított hitelek értéke több mint kétszeresére bővült, 10,2 milliárd forintról 23,2 milliárd forintra nőtt 2019 első negyedévének végére az előző év azonos időszakához képest. Az újonnan folyósított hitelek állománybővülése főként a szántóföldi növénytermesztők 7,2 milliárd forinttal nagyobb új hitelállományának tulajdonítható. A mezőgazdasági szakágazatok közül továbbra is a szántóföldi növénytermesztők vették fel a legtöbb új hitelt 14,4 milliárd forint értékben, ezáltal a mezőgazdaság új hitelállományának 61,9 százalékát tették ki. Az előző év azonos időszakában ez az arány magasabb volt (70,4 százalék), ami a többi szakágazat állománybővülésével magyarázható.

A felvett új hitelek egyharmada egyéb forin hitel, 43,9 százaléka hosszú lejáratú hitel és a fennmaradó hányada (23 százalék) éven belüli hitel volt. A hosszú lejáratú hitelek között a beruházási hitelek képezték az állomány háromnegyedét, míg a forgóeszközhitelek az állomány egynegyedét adták. A rövid lejáratú hitelek között a folyószámlahitelek domináltak. Az állattenyésztéssel foglalkozók 4,2 milliárd forint új hitelt vettek fel, amelynek 33,5 százaléka beruházási hitel, 39,4 százaléka pedig egyéb forin hitel volt. A mezőgazdaságba kihelyezett új hitelállomány 8,4 százaléka a kertészeti ágazatba, míg 11,5 százaléka az egyéb szakágazatokhoz került (12. táblázat).

12. táblázat: **A mezőgazdasági egyéni gazdaságok újonnan folyósított hitelállománya 2019. I. negyedévében, kiemelt hitelcéllok szerint**

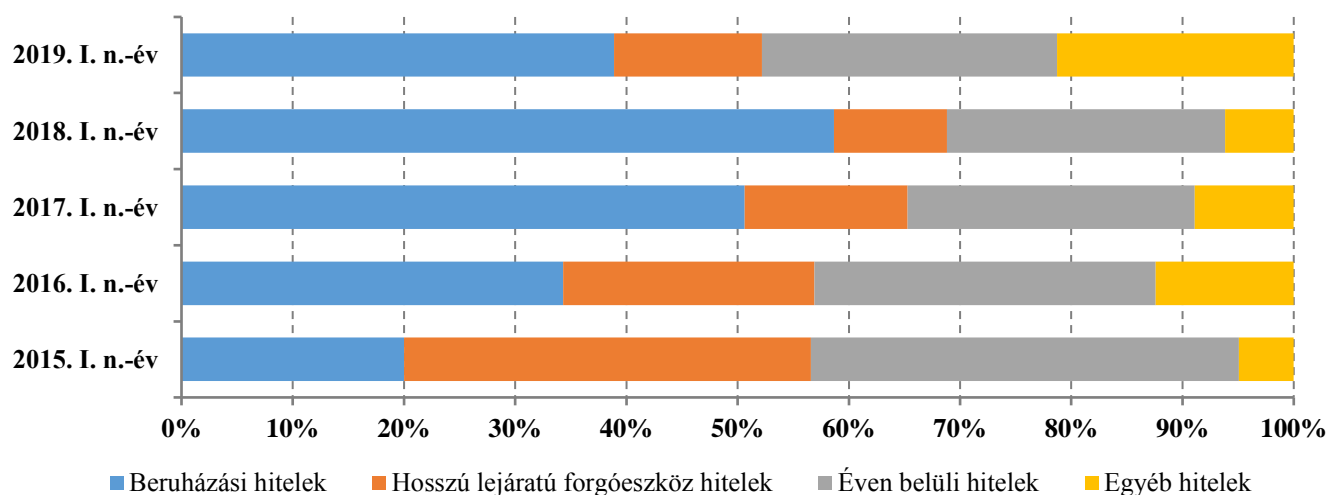
milliárd HUF

Szakágazat	Összesen	Ebből forintHITELEK:					Egyéb hitelek	Ebből devizahitelek
		Beruházási hitelek	Hosszú lejáratú forgóeszközHITELEK	Folyószámla-hitelek	Éven belüli hitelek			
Szántóföldi növénytermesztés	14,4	5,0	1,9	2,5	0,7	4,3	0,0	
Állattenyésztés ebből	4,2	1,4	0,3	0,8	0,1	1,7	0,0	
<i>baromfi</i>	1,4	0,3	0,1	0,3	0,1	0,6	0,0	
<i>sertés</i>	1,1	0,7	0,0	0,2	0,0	0,3	–	
<i>szarvasmarha</i>	1,1	0,3	0,2	0,2	0,0	0,4	–	
Kertészet	1,9	0,4	0,2	0,4	0,2	0,8	–	
Egyéb	2,7	0,8	0,3	0,7	0,1	0,9	0,1	
Összesen	23,2	7,6	2,6	4,3	1,1	7,7	0,1	

Forrás: AM-adatok alapján készült a NAIK AKI Pénzügyi és Technológiai Kutatások Osztályán

Az élelmiszeripari egyéni vállalkozásainak hitelállománya az előző év azonos időszakához képest jelentősen csökkent, 8,3 milliárd forintról 4,7 milliárd forintra mérséklődött 2019. március 31-ére. Míg korábban a piaci hitelállomány az élelmiszeripari hitelállományának 22,6 százalékát tette ki, addig a 2019. év első negyedévében már több mint felét (54,7 százalék) adta. Míg az előző év azonos időszakában az ágazatban az összes

hitel 58,5 százalékát a beruházási hitelek jelentették, addig 2019 első negyedévének végén már mindössze 38,9 százalékát adták. Az éven belüli hitelek aránya 26,5 százalék, az egyéb hitelek aránya pedig 21,3 százalék volt. Ez utóbbi jelentősen nagyobb arányt képviselt az élelmiszeripari hiteleinek egészében az előző évhez képest (9. ábra).

9. ábra: **Az élelmiszeripari egyéni gazdaságok hitelállománya a hitel forrása és a hitelcél szerint 2019. I. negyedév végén**

Forrás: AM-adatok alapján készült a NAIK AKI Pénzügyi és Technológiai Kutatások Osztályán

A társas vállalkozások hitelállománya

A mezőgazdasági társas vállalkozások hitelállománya 2019. március 31-ére 17,0 százalékkal, az élelmiszeripari társas vállalkozásoké pedig 16,0 százalékkal növekedett 2018 első negyedévének végéhez képest.

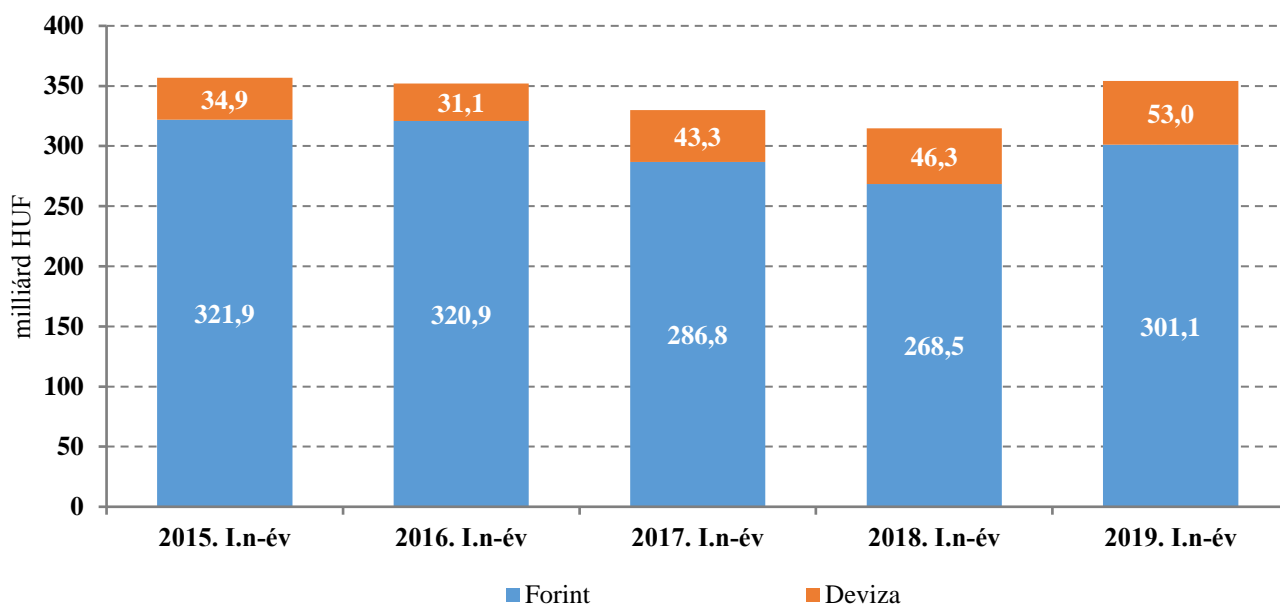
A nemzetgazdasági hitelállományból (7624,7 milliárd forint) a mezőgazdaság és az élelmiszeripar együttesen 864,1 milliárd forinttal részesedett, azaz a teljes hitelállomány 11,3 százaléka ebben a két ágazatban összpontosult. Az előző év azonos időszakához képest ez mindössze 0,1 százalékpontos csökkenést jelentett, így az ágazatok teljes hitelállományon belüli részesedésében nem volt tapasztalható érdemi változás a vizsgált időszakban. Ezen belül a mezőgazdasági

társas vállalkozások 354,1 milliárd forintot, az élelmiszeripari társas vállalkozások ennél többet, 510,0 milliárd forintot tudhattak magukénak. Az ágazatok részesedése a nemzetgazdasági hitelállományból az előző év azonos időszakához hasonlóan alakult, a mezőgazdaság a teljes hitelállomány 4,6 százalékát, az élelmiszeripar pedig 6,7 százalékát tette ki.

A mezőgazdasági társas vállalkozások hitelállományán belül a forintalapú és a devizahitelek részaránya szintén változatlanul alakult: a forintalapú hitelek a mezőgazdasági hitelállomány 85,0 százalékát, míg a devizahitelek annak 15,0 százalékát adták 2019 első negyedévének végén (10. ábra).

A forinthelek értéke 12,1 százalékkal 301,1 milliárd forintra, a devizahitelek értéke pedig 14,6 százalékkal 53,0 milliárd forintra bővült.

10. ábra: A mezőgazdasági társas vállalkozások hitelállományának forrás szerinti megoszlása és alakulása adott év március 31-én

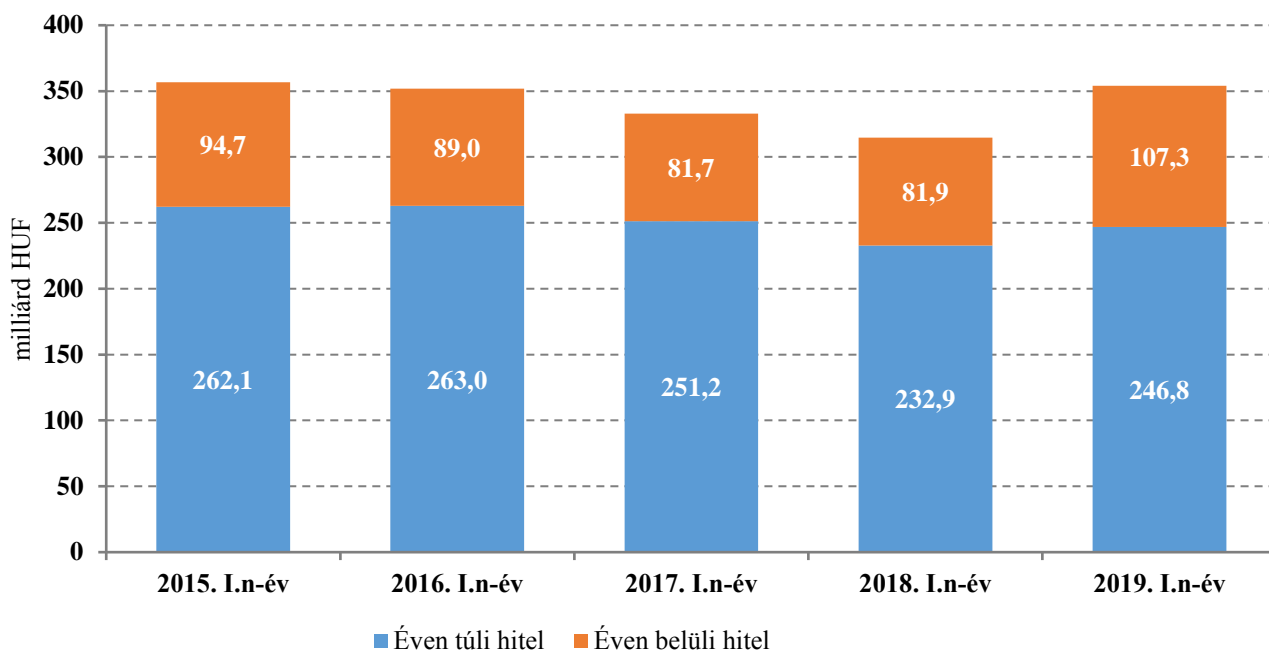

Forrás: MNB-adatok alapján készült a NAIK AKI Pénzügyi és Technológiai Kutatások Osztályán

A mezőgazdasági ágazat társas vállalkozásainál az éven túli hitelek állományának teljes hitelállományon belüli részesedése 5,8 százalékponttal csökkent az előző év azonos időszakához képest. A visszaesés eredményeképpen az állomány értéke 246,8 milliárd forint volt, amely a korábbi évi 74,0 százalékos részesedéshez viszonyítva 69,7 százalékos arányt jelentett. Az éven

belüli hitelek állománya 16,5 százalékkal nőtt, ezáltal az állomány értéke a 100 milliárd forintot is meghaladta (107,3 milliárd forint) 2019 első negyedévének végére. Ennek eredményeképpen részesedése 26,0 százalékról 30,3 százalékra emelkedett az egy évvel ezelőtti arányhoz képest (11. ábra).

11. ábra: A mezőgazdasági társas vállalkozások hitelállománya lejáratú idő szerint adott év március 31-én

Forrás: MNB-adatok alapján készült a NAIK AKI Pénzügyi és Technológiai Kutatások Osztályán

A társas vállalkozások hitelállományáról az Agrárminisztérium (AM) is végez adatgyűjtést 2016 I. negyedéve óta, amelynek keretében az agrárfinanszírozásban meghatározó pénzügyi intézetek hitelcél, al- és szakágazati, valamint gazdálkodási forma szerinti részletezett adatokat bocsátanak rendelkezésre. Az Agrárminisztérium adatgyűjtése kismértékben eltér az MNB társas vállalkozások hitelállományát bemutató adatbázisától.²

A mezőgazdasági társas vállalkozások hitelállománya 2019 első negyedévének végén 17,0 százalékkal 332,6 milliárd forintra nőtt az előző év azonos időszakához képest. A teljes hitelállományon belül a szántóföldi növénytermesztéssel foglalkozó társas vállalkozások 2,2 százalékponttal növelték részesedésüket, részarányuk ezáltal 40,9 százalékra emelkedett 2019. március 31-ére. Az állattenyésztési szakágazat részesedése a szántóföldi növénytermesztőkéhez hasonló mértékű volt, szintén 40,9 százalék. Abszolút értékben a szántóföldi növénytermesztő társas vállalkozások érték el a legnagyobb állománybővülést, 26,1 milliárd forintot, míg az állattenyésztési ágazatban tevékenykedők

20,1 milliárd forinttal növelték hitelállományuk értékét egy év alatt. Az egyéb szakágazat társas vállalkozásainak hitelállománya 7,3 milliárd forinttal bővülve szintén növekedett. A mezőgazdaságban a hitelállomány 63,9 százalékát (212,5 milliárd forint) a beruházási és a hosszú lejáratú forgóeszközhitel jelentették.

A társas vállalkozásokhoz kihelyezett hitelállomány pénznembeli megoszlása az előző év azonos időszakához hasonlóan alakult. A hitelállomány 84,6 százaléka forintalapú, míg 15,4 százaléka devizaalapú volt (13. táblázat).

Az újonnan folyósított hitelek összege a mezőgazdasági társas vállalkozásoknál több mint háromszorosára bővült, 54,1 milliárd forinttal 78,8 milliárd forintra emelkedett a 2018. év első negyedévének végén folyósított 24,8 forinthez képest. A hitelek több mint fele (55,6 százalék) az állattenyésztőkhöz, jelentős hányada (34,4 százalék) a szántóföldi növénytermesztőkhöz került. A piaci hitelek értéke a teljes mezőgazdasági hitelösszegekből 69,8 százalék, azaz 55,0 milliárd forint volt 2019 első negyedévének végén.

² Az eltérés egyik oka, hogy az AM statisztikája könyv szerinti értéken alapul, míg az MNB bruttó fennálló tőkeösszeghez tartozó záróállományokat használ, ami az ügyféllel szembeni tökekövetelések összege. A különbség másik oka, hogy a külföldi pénzügyi intézetek magyarországi fióktelepei esetében

az AM csak a 100 milliárd forintot meghaladó mérlegfőösszeggel rendelkező fióktelepektől, míg az MNB a 100 milliárd forint alatti mérlegfőösszeggel rendelkezőktől is gyűjt adatot.

13. táblázat: **A mezőgazdasági társas vállalkozások hitelállománya hitelcél szerint a kiemelt szakágazatokban 2019. I. negyedév végén**

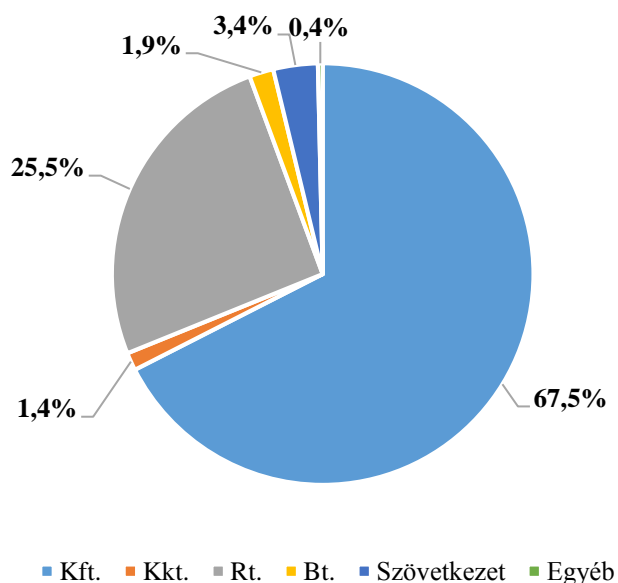
milliárd HUF

Szakágazat	Összesen	Ebből:				
		Beruházási hitelek	Hosszú lejáratú forgóeszközhiteltek	Folyószámla-hitelek	Éven belüli hitelek	Egyéb hitelek
Szántóföldi növénytermesztés	135,9	58,7	28,7	18,0	20,4	10,1
Állattenyésztés ebből	136,2	47,8	39,5	12,7	26,8	9,4
<i>baromfi</i>	43,6	17,2	12,0	3,3	8,9	2,2
<i>sertés</i>	38,4	15,3	9,6	4,9	4,5	4,0
<i>szarvasmarha</i>	48,8	12,9	16,5	4,1	12,8	2,5
Kertészet	10,6	4,1	2,8	1,3	0,7	1,7
Egyéb	49,9	17,4	13,6	7,1	6,8	5,1
Összesen	332,6	128,0	84,6	39,1	54,7	26,2

Forrás: AM-adatok alapján készült a NAIK AKI Pénzügyi és Technológiai Kutatások Osztályán

A gazdálkodási formák szerinti bontást tekintve megállapítható, hogy a hitelek túlnyomó többsége (93,0 százalék) a korlátolt felelősségű társaságokhoz és a részvénytársaságokhoz került 2019 első negyedévének végén is, míg a szövetkezetek részesedése 3,4

százalékot tett ki. A betéti és a közkereseti társaságok részesedése továbbra is csekély maradt, az általuk felvett hitelek a teljes hitelállomány 3,2 százalékát adták (12. ábra).

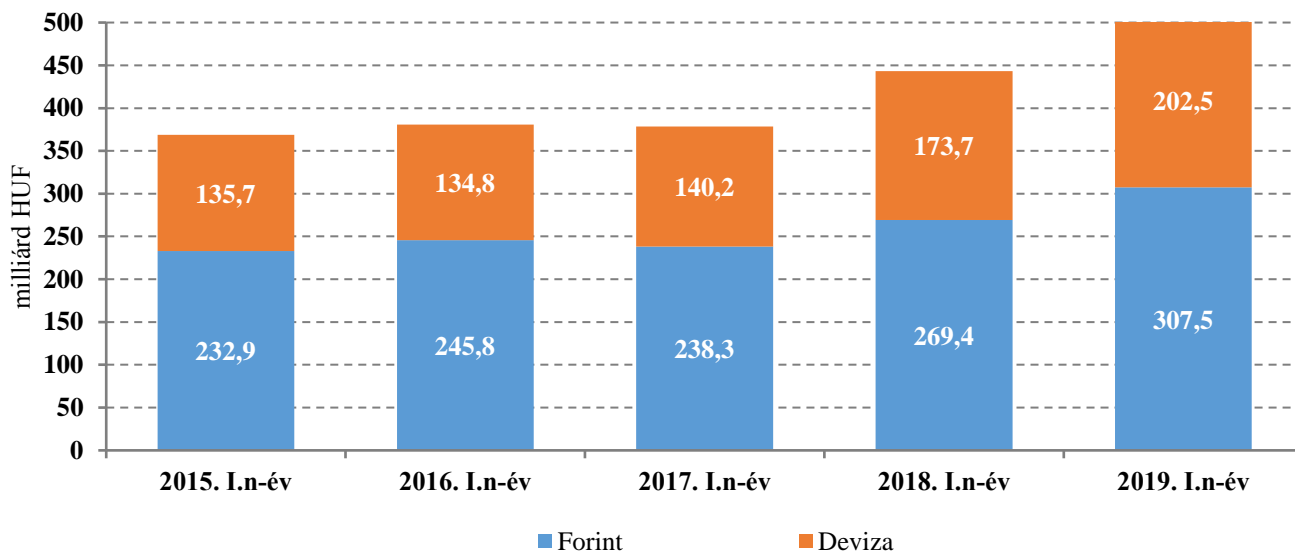
12. ábra: **A mezőgazdasági társas vállalkozások hitelállománya gazdálkodási forma szerint 2019. I. negyedév végén**

Forrás: AM-adatok alapján készült a NAIK AKI Pénzügyi és Technológiai Kutatások Osztályán

Az agrárgazdaságban tevékenykedő társas vállalkozások hitelállományának szektorok közötti különbsége tovább nőtt, 2019 első negyedévének végére már 155,8 milliárd forinttal haladta meg az élelmiszeripari vállalkozások hiteleinek értéke a mezőgazdasági társas vállalkozásokét. Az élelmiszeripari társas vállalkozások hitelállománya 15,1 százalékkal emelkedett az

előző év ugyanazon időszakához képest, ezáltal az értéke 510,0 milliárd forint volt az első negyedév végén. Ezen belül is a devizahitelek 16,6 százalékkal 202,5 milliárd forintra, a forintalapú hitelek 14,1 százalékkal 307,5 milliárd forintra bővültek 2019 első negyedévének végére (13. ábra).

13. ábra: Az élelmiszeripari társas vállalkozások teljes hitelállománya forrás szerint adott év március 31-én

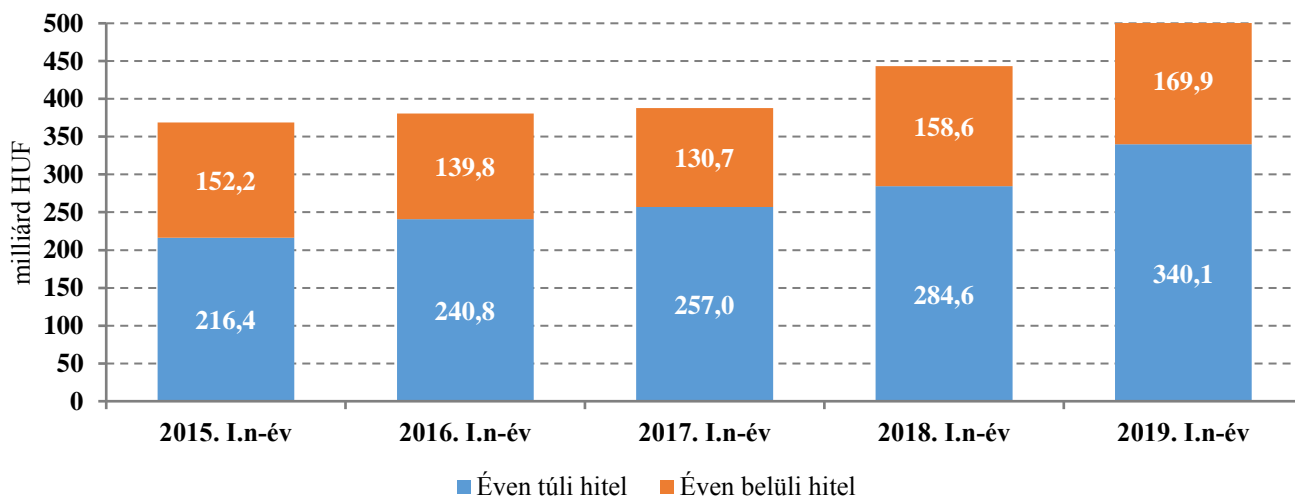

Forrás: MNB-adatok alapján készült a NAIK AKI Pénzügyi és Technológiai Kutatások Osztályán

Az élelmiszeripari társas vállalkozásoknál az éven túli hitelek állománya tovább folytatta dinamikus bővülését és az aktuális negyedév végére az állomány értéke 340,1 milliárd forintra, az előző évi érték 119,5 százaléka nőtt. Az éven belüli hitelek tovább emelkedtek,

az állomány értéke 7,1 százalékkal 169,9 milliárd forintra bővült 2019 első negyedévének végére (14. ábra).

14. ábra: Az élelmiszeripari társas vállalkozások teljes hitelállománya lejáratú idő szerint adott év március 31-én

Forrás: MNB-adatok alapján készült a NAIK AKI Pénzügyi és Technológiai Kutatások Osztályán

Az Agrárminisztérium adatai alapján az élelmiszeripari társas vállalkozásoknál is az éven túli hitelek túlsúlya jellemző, ugyanakkor az éven belüli hitelek is jelentős részt képviseltek az élelmiszeripar 512,9 milliárd forintos hitelállományából. A beruházási hitelek értéke az előző év végéhez képest számottevően (29,1 százalékkal) növekedett, 153,8 milliárd forintról 198,5 milliárd forintra bővült. A hosszú lejáratú forgóeszközhitel állománya a beruházási hitelekénél kisebb mértékben emelkedett, az értéke az előző év azonos időszakához képest 15,4 milliárd forinttal nőtt az aktuális negyedév végére. Az éven belüli hitelek állománya szintén növekedett: 12,0 százalékkal 162,8 milliárd forintra bővült. A piaci hitelek egyre nagyobb részesedéssel bírtak a teljes hitelállományon belül, 2019 első negyedévének végére az élelmiszeripari társas vállalkozások hiteleinek 63,7 százaléka volt ilyen hitel (14. táblázat).

Az előző év azonos időszakával ellentétben a teljes hitelállomány legnagyobb hányadát (12,3 százalék) a húsfeldolgozással és tartósítással foglalkozó szakágazat társas vállalkozásai vették igénybe 2019 első negyedévében, összesen 63,3 milliárd forint értékben. Az egyéb gyümölcs-, zöldségfeldolgozással és tartósítással foglalkozó vállalkozások élelmiszeripari hitelállományon belüli aránya visszaesett, 13,5 százalékról 11,8 százalékra csökkent 2019 első negyedévében. Az aktuális negyedévben a legnagyobb mértékben a tartósított lisztesáru gyártása szakágazat tudta növelni hitelállományát mintegy 95 százalékkal, az előző évi 2,9 milliárd forintról 5,6 milliárd forintra. A baromfi-feldolgozás, tartósítás további jelentős hányaddal (56,1 százalék) növelte hitelállományát, míg a haszonállat-eledel gyártása esetében az állomány 24,0 százalékkal emelkedett az előző év azonos időszakához képest.

14. táblázat: **Az élelmiszeripari társas vállalkozások hitelállománya hitelcél szerint a kiemelt szakágazatokban 2019. I. negyedév végén**

milliárd HUF						
Ebből:						
Szakágazat	Összesen	Beruházási hitelek	Hosszú lejáratú forgóeszközhitel	Folyószámla-hitelek	Éven belüli forint hitelek	Egyéb forint hitelek
Összesen	512,9	198,5	89,9	77,0	85,8	61,7
Ebből:						
Húsfeldolgozás, tartósítás	63,3	39,6	7,7	6,7	5,6	3,7
Baromfihúsfeldolgozás, tartósítása	46,0	19,7	15,0	4,2	5,3	1,8
Hús-, baromfihús készítmény gyártása	7,2	5,7	0,1	1,0	0,3	0,2
Gyümölcs-, zöldséglé gyártása	3,4	1,7	0,1	0,3	0,5	0,9
Egyéb gyümölcs-, zöldség feldolgozás, tartósítás	60,6	10,4	12,9	3,2	21,6	12,5
Olaj gyártása	13,2	0,5	0,1	12,1	0,3	0,2
Tejtermék gyártása	18,3	7,8	2,0	4,8	3,1	0,5
Malomipari termék gyártása	39,2	3,4	4,3	11,2	16,6	3,8
Kenyér, friss pékáru gyártása	17,1	6,6	2,2	3,7	2,7	1,7
Tésztafélék gyártása	11,9	4,3	1,0	1,0	1,8	3,9
Tartósított lisztesáru gyártása	5,6	3,8	0,7	0,3	0,5	0,2
Haszonállat eledel gyártása	19,4	1,7	3,9	1,9	4,4	7,5
Hobbyállat eledel gyártása	3,8	2,2	1,0	0,2	0,4	0,0
Egyéb élelmiszeripar	203,9	91,1	38,8	26,5	22,8	24,7

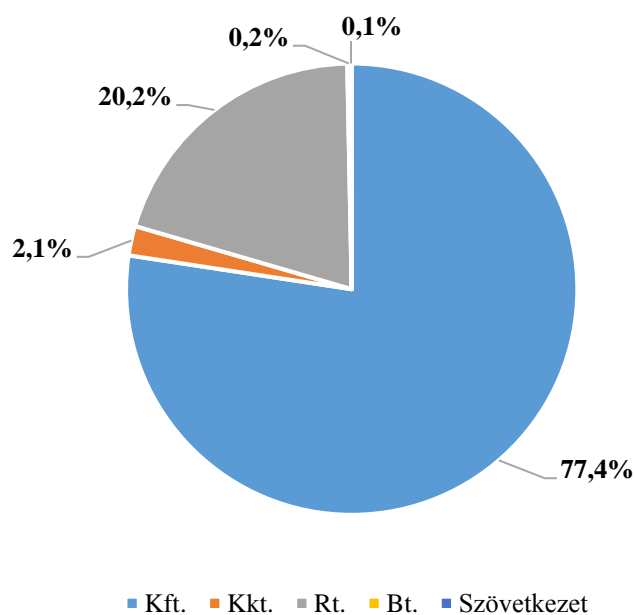
Forrás: AM-adatok alapján készült a NAIK AKI Pénzügyi és Technológiai Kutatások Osztályán

Az élelmiszeripari társas vállalkozásoknál is a korlátozott felelőséggű társaságok és a részvénytársaságok hitelállománya a legjelentősebb, részesedésük együttesen 97,5 százalék volt 2019. március 31-én. Legkisebb hitelállománnyal a szövetkezetek és betéti társaságok rendelkeztek, előbbi 0,1, utóbbi pedig 0,2 százalékos arányt képviselt az élelmiszeripari vállalkozások között (15. ábra).

Az újonnan folyósított hitelek összege csaknem kétszeresére nőtt, az aktuális negyedév végére az élelmiszeripari társas vállalkozásoknál 77,7 százalékkal

71,8 milliárd forintra emelkedett az előző év azonos időszakában folyósított 40,4 milliárd forinthez képest. Az új hitelek legnagyobb része, 17,8 százaléka a húsfeldolgozás, tartósítás szakágazatba került. A baromfi-húsfeldolgozással, tartósítással és a malomipari termékek gyártásával foglalkozó vállalkozások egyaránt 10 százalékot meghaladó mértékben részesedtek az új hitelállományból. Az élelmiszeripar újonnan felvett hitelösszegéből a piaci hitelek értéke 60,8 százalékot, azaz 43,6 milliárd forintot tett ki.

15. ábra: **Az élelmiszeripari társas vállalkozások hitelállománya gazdálkodási formák szerint 2019. I. negyedév végén**

Forrás: AM-adatok alapján készült a NAIK AKI Pénzügyi és Technológiai Kutatások Osztályán

Kedvezményes finanszírozás a mezőgazdaságban és az élelmiszeriparban

A kedvezményes finanszírozású konstrukciók célja elsősorban az, hogy fejlesztési, kitörési esélyt adjanak az átlag alatti jövedelmezőségű mezőgazdasági ágazatoknak (elsősorban az állattenyésztési és egyes kertészeti ágazatoknak) olyan hitelek segítségével, amelyek alacsony kamata a mezőgazdaság és az élelmiszeripar esetében is biztosítja a beruházások megtérülését, továbbá hosszú távú forgótőkét nyújtsanak a tőkehiányos ágazatnak. Az Agrárminisztérium az ágazatok kedvezményes finanszírozását alapvetően az MFB által működtetett kedvezményes hitelkonstrukciókkal, valamint a költségvetési kamat- és/vagy kezesi díjtámogatással működő egyéb agrárfinanszírozási programokkal igyekszik biztosítani, amelyeket a 2013-ban elindított Növekedési Hitelprogram is kiegészített. E kedvezményes eszköztárra támaszkodva a mezőgazdasági és élelmiszeripari vállalkozások a következő hitelprogramokban részesülhettek:

- a Magyar Fejlesztési Bank Zrt. (továbbiakban: MFB Zrt.) által működtetett kedvezményes agrárfinanszírozási programok;
- költségvetési kamat- és/vagy kezesi díjtámogatással működő egyéb agrárfinanszírozási programok;
- az MNB által 2013. június 1-jén elindított Növekedési Hitelprogram;
- az MNB által 2015. március 16-án elindított Növekedési Hitelprogram+;
- az MNB által 2016. januárban elindított Növekedéstámogató Program (lásd részletesen az NHP Hitelprogramon belüli fejezet);
- döntően Magyarország uniós csatlakozása előtt bevezetett, kamattámogatás és esetenként állami kezességvállalás mellett működő, jelenleg már kifutó hitelprogramok.

MFB-hitelprogramok

Az MFB Zrt. által működtetett agrárfinanszírozási programok közös eleme a szektorális irányultság, amelynek alapján biztosított, hogy a program forrásait csak a megcélzott hitelfelvevői kör veheti igénybe a fel-tételrendszerben meghatározott célra, továbbá az MFB

Zrt. által felszámított kedvezményes kamat a hitelprogramok esetében a bevont devizaforrások és a forint piaci kamatszintjének különbözetén alapszik. A hitelprogramok forinthitelre devizakamatot számítanak fel, és amennyiben az MFB Zrt.-nek ebből vesztesége származik, a központi költségvetés egy árfolyamgarancia-megállapodás alapján a bank számára megtéríti ezeket a veszteségeket.

Az MFB Zrt.³ az AM-mel történő együttműködésben 2015-ben három hitelprogramot – MFB Agrár Forgóeszköz Hitelprogram 2020, MFB TÉSZ Forgóeszköz Hitelprogram 2020, MFB Élelmiszeripari Forgóeszköz Hitelprogram 2020 – indított, amelyekből közvetlenül vagy közvetítőkön keresztül 2016-ban és 2017-ben is részesültek a mezőgazdasági és élelmiszeripari vállalkozások. Az MFB Zrt. a forgóeszköz-hitelprogramokkal alapvetően az agrárium három szegmensét célozta meg: mezőgazdasági termelés (kiemelten az állattenyésztés versenyképességének növelése), forgóeszközhitel biztosítása a zöldség-gyümölcs termelői csoportoknak, termelői szervezeteknek, illetve az élelmiszeripar versenyképességének növelése. A forgóeszköz-hitelprogramok keretében összesen 29 milliárd forint hitelösszeg áll a vállalkozások rendelkezésére. A hitelprogramok a piacon elérhető egyik legalacsonyabb kamatú, államilag támogatott agrárforgóeszközhitel-konstrukciónak minősülnek.

A 6 milliárd forint keretösszegű (amelyből 4 milliárd forint a nagy- és középvállalatok, 2 milliárd forint a kis- és mikrovállalkozások számára elkülönítve) MFB Élelmiszeripari Forgóeszköz Hitelprogram 2020 az élelmiszeripari vállalkozások – maximum 6 éves lejáratú – forgóeszköz-finanszírozása által segíti elő az élelmiszeripar versenyképességét. Felhasználható forgóeszközhitel kiváltására is. A vállalkozások által felvehető hitel összege 50–500 millió forint között lehet, aminek éves kamata 3 havi EURIBOR + RKAF + legfeljebb 3,5 százalékos hitelintézeti kamatfelár. Az AM a hitelprogramhoz 60 százalékos, de maximum 4 százalékpontos költségvetési kamattámogatást biztosít csekély összegű támogatásként, a hitel éves kamata így mintegy 2,2 százalékos körül alakult.

Az **MFB TÉSZ Forgóeszköz Hitelprogram 2020** összesen 8 milliárd forint keretösszegben 2–7 éves futamidejű forgóeszközhitelt (forgóeszköz beszerzésére) biztosít a zöldség- és gyümölcsstermék-pályán működő termelői szervezeteknek és előzetesen elismert zöldség-, gyümölcsstermelői csoportoknak, valamint az egyéb

³ Az elmúlt években a mezőgazdasági és élelmiszeripari vállalkozások számára elérhető programokról (közvetlenül vagy közvetve az agráriumhoz

kapcsolódva) bővebb információ a Pénzügyi Hírlevél korábbi számaiban található.

mezőgazdasági és erdészeti termékpályán működő, minősített elismeréssel rendelkező termelői csoportoknak. A felvehető hitel összege 50–250 millió forint lehet, aminek kamata 3 havi EURIBOR + RKAF⁴ + legfeljebb 3 százalékos/év. Ezen hitelprogram keretében felvett hitelekhez – hasonlóan az MFB Élelmiszeripari Forgóeszköz Hitelprogram 2020-hoz – az AM 60 százalékos kamattámogatást biztosít, így a hitelek éves kamatlába mintegy 2 százalékos szint körül alakult.

A 15 milliárd forintos keretösszegű **MFB Agrár Forgóeszköz Hitelprogram 2020** a mezőgazdasági termékek elsődleges előállításával, halgazdálkodással foglalkozó vállalkozások, továbbá a baromfi, nyúl, sertés és szarvasmarha állattenyésztési ágazatban tevékenykedő termelők számára nyújt maximum 6 éves futamidejű hitelt. A hitel összege 1–50 millió forint (termelők esetében maximum 500 millió forint) lehet, aminek hitelkamata 3 havi EURIBOR + RKAF + legfeljebb 3,5 százalékos/év. Az AM ehhez a hitelprogramhoz is 60 százalékos kamattámogatást biztosít, így a hitelek éves kamatlába mintegy 2,2 százalékos.

Az **MFB-NHP Földvásárlási Hitelprogram célja az volt**, hogy segítse az árverés útján értékesített állami tulajdonú földek megvásárlását. A hitelszerződés megkötésére eredetileg 2016. december 31-ig volt lehetőség, de a program keretében szerződéskötésre legkésőbb 2017. március 30-ig kerülhetett sor. A hitelkeret összege 150 milliárd forint, amit a kormány február végén megemelt, így az éven túli lejáratú forintalapú beruházási hitel összege 250 milliárd forintra nőtt. A felvehető hitel összege minimum 3 millió forint, a maximális hitelérték pedig a 300 millió forintot nem haladhatja meg (ügylenként sem). A hitel futamideje legfeljebb 20 év, 0–10 év között fix 1,95 százalékos/év kamatozású.

Az MFB által kihelyezett hitelállomány növekedése várható 2019-ben is, mivel meghirdették az MFB Nemzeti Gépfínanszírozási Program Mezőgazdasági Vevőfínanszírozási Hitelprogramot és az MFB Nemzeti Gépfínanszírozási Program Mezőgazdasági Vevőfínanszírozási Zárt Végű Pénzügyi Lízing Programot, melyek együttes kerete 50 milliárd forint, valamint az MFB Nemzeti Gépfínanszírozási Program Mezőgazdasági Gépgyártó- és Forgalmazó Fínanszírozási Hitelprogramot 30 milliárd forintos kerettel a mezőgazdasági gépek gyártásával, forgalmazásával foglalkozó cégek, illetve a kis- és középvállalkozások számára.

A vállalkozások beruházási és versenyképesség-növelő tervei támogatására az MFB 2019 elejétől meghirdeti az MFB Versenyképességi Hitelprogramját 100 milliárd forint keretösszeggel, amely az agrár és nem agrár kis- és középvállalkozások mellett a nagyvállalkozások számára is elérhető lesz.

A mezőgazdasági és élelmiszeripari ágazat vállalkozásaihoz kihelyezett kedvezményes hitelek fennálló állománya 2019. március 31-én 103,9 milliárd forintot tett ki, amely összeg 5,3 százalékkal volt kisebb a megelőző évinél. A mezőgazdaság kedvezményes hitelállományból való részesedése 4,1 százalékponttal, 89,3 százalékra csökkent, miközben az élelmiszeripar részaránya az előző évi 6,6 százalékról 10,7 százalékra nőtt.

A szántóföldi növénytermesztő gazdaságok a mezőgazdasági hitelállományból továbbra is jelentős hányadot, 75,0 százalékot tudhattak magukénak. Az állattenyésztéssel foglalkozók 11,8 százalékot, a kertészeti tevékenységet folytató vállalkozások 7,5 százalékot vettek igénybe, míg az egyéb szakágazati kategóriába tartozó vállalkozások részesedése 5,7 százalék volt 2019 első negyedévének végén (15. táblázat).

⁴ Az RKFA az MFB refinanszírozási kamatfelára, amelynek mértéke évente változó.

15. táblázat: **Az MFB-hitelek fennálló állománya a mezőgazdaságban, 2019. március 31.**

					milliárd HUF
Megnevezés	Szántóföldi	Kertészet	Állattenyésztés	Egyéb	Összesen
Egyéni gazdaságok	0,0	0,0	0,0	–	0,0
Társas vállalkozások	69,6	6,9	11,0	5,2	92,7
ebből					
<i>Mikrovállalkozás</i>	65,2	6,9	10,6	4,9	87,5
<i>Kisvállalkozás</i>	1,2	0,0	0,4	0,3	1,9
<i>Középvállalkozás</i>	1,9		0,0	0,1	2,0
<i>Nagyvállalkozás</i>	1,4	–	–	–	1,4
Nem besorolható*	0,0	–	–	–	0,0
Összesen	69,6	6,9	11,0	5,3	92,8

Megjegyzés: a csillaggal jelölt kategória tartalma: nem besorolható, nem ismert, felszámolás miatt nem besorolható és nonprofit vállalkozások.
Forrás: MFB-adatok alapján készült a NAIK AKI Pénzügyi és Technológiai Kutatások Osztályán

Az élelmiszeripari vállalkozások fennálló MFB-hiteleinek állománya 54,4 százalékkal volt magasabb az előző év azonos időszakához képest 2019 első negyedévének végén, így az állomány értéke 11,1 milliárd forintra bővült egy év alatt (16. táblázat). A hitelállományon belül a legnagyobb arányban a mikrovállalkozások hitelállománya növekedett, az állomány értéke 0,6 milliárd forintról 6,1 milliárd forintra bővült 2019

első negyedévének végére. Ezáltal az élelmiszeripar MFB-hiteleinek több mint felét (55,2 százalék) a mikrovállalkozások tudhatták magukénak. A kis-, közép- és nagyvállalkozások részaránya egyaránt 12 százalék körül alakult 2019. március 31-én.

A mezőgazdasági ágazat kedvezményes fennálló hitelállománya 6,3-szorosa volt az élelmiszeripar hasonló hitelállományának.

16. táblázat: **Az MFB-hitelek fennálló állománya az élelmiszeriparban, 2019. március 31.**

		milliárd HUF
Megnevezés	Hitelek értéke	
Egyéni gazdaságok	–	
Társas vállalkozások	10,1	
ebből		
<i>Mikrovállalkozás</i>	6,1	
<i>Kisvállalkozás</i>	1,4	
<i>Középvállalkozás</i>	1,3	
<i>Nagyvállalkozás</i>	1,3	
Nem besorolható*	1,0	
Összesen	11,1	

Megjegyzés: a csillaggal jelölt kategória tartalma: nem besorolható, nem ismert, felszámolás miatt nem besorolható és nonprofit vállalkozások.
Forrás: MFB-adatok alapján készült a NAIK AKI Pénzügyi és Technológiai Kutatások Osztályán

Az MFB Zrt. különböző agráriumot célzó hitelprogramjai keretében kihelyezett állományok adatait a 20. és 21. táblázat tartalmazza, amelyek közül kiemelésre érdemes a Sikeres Magyarországért Agrár Fejlesztési

Hitelprogram és az Új Magyarország Agrár Fejlesztési Hitelprogram II. keretében nyújtott 28,6 milliárd forintos jóváhagyott hitelállomány.

Kedvezményes EXIM-konstrukciók

A Magyar Export-Import Bank Zrt. (Eximbank) és a Magyar Exporthitel Biztosító Zrt. (MEHIB) célja, hogy a magyar exportőrök számára hatékony finanszírozási és biztosítási konstrukciókat szolgáltatson. Az integrált keretek között működő bank és biztosító feladatát közös szervezetben és megjelenéssel, EXIM elnevezéssel végzi. Az EXIM arra törekszik, hogy lefedje az export-tevékenység teljes vertikumát a beszerzéstől a termelésen át az értékesítési folyamat támogatásáig. Az Eximbank export-előfinanszírozó termékeivel az exportteljesítést megelőző időszakra nyújt finanszírozást közvetlenül az exportőrök részére, illetve közvetett módon, hitelintézeteken keresztül refinanszírozási hitel formájában. Az export-utófinanszírozás az exportteljesítést követő időszakot jelenti, lehetőséget teremtve az exportőrnek, hogy a vevője részére halasztott fizetési feltételeket biztosíthasson, miközben a teljesítést követően azonnal hozzájut annak ellenértékéhez. A rövid lejáratú hitelek 6–24 hónap, a közép-/hosszú lejáratú hitelek 2–5 év futamidejűek.

Feldolgozott mezőgazdasági termék(ek)et⁵ előállító exportáló vállalkozások számára rendelkezésre álló konstrukciók:

- kedvezményes kamatozású, rövid lejáratú (6–24 hónap) export-előfinanszírozó hitelek forgóeszköz-finanszírozásra;
- kedvezményes kamatozású, közép-/hosszú lejáratú (2–5 év) export-előfinanszírozó hitelek beruházásra és forgóeszköz-finanszírozásra;
- kedvezményes kamatozású, közép-/hosszú lejáratú (2–5 év) vevőhitel a külföldi vevő meghitelezésére;
- versenyképesség-növelő belföldi forgóeszköz- és beruházási hitel, melynek nem feltétele az export;
- rövid, illetve közép-/hosszú lejáratú biztosítások a halasztott fizetésben rejlő fizetési kockázat,

illetve a magas kockázatú országok kereskedelmi és politikai kockázatának lefedésére;

- követelésvásárlás, faktoring: halasztott fizetésű megállapodásnál az eladó a számla esedékessége előtt hozzájuthat az áru ellenértékéhez.

Nem feldolgozott mezőgazdasági termék(ek)et⁶ előállító vállalkozások számára rendelkezésre álló konstrukciók:

- rövid lejáratú biztosítások a halasztott fizetésben rejlő fizetési kockázat, illetve a magas kockázatú országok kereskedelmi és politikai kockázatának lefedésére;
- követelésvásárlás, faktoring: halasztott fizetésű megállapodásnál az eladó a számla esedékessége előtt hozzájuthat az áru ellenértékéhez.

Az Eximbank által agrárvállalkozások részére nyújtott exportösztönző hitelek értéke 2019 első negyedévének végén az előző év azonos időszakához képest 4,7 százalékkal 146,7 milliárd forintra nőtt. Az Eximbank által biztosított kedvezményes hitelek túlnyomó többsége az élelmiszeripar finanszírozását szolgálta, a hitelállomány 93,9 százaléka az élelmiszeripari ágazatba került. A mezőgazdasági társas vállalkozások részesedése 6,1 százalékot tett ki a kedvezményes hitelekből, így az ágazat hitelállományának értéke 9,0 milliárd forint volt 2019 első negyedévében.

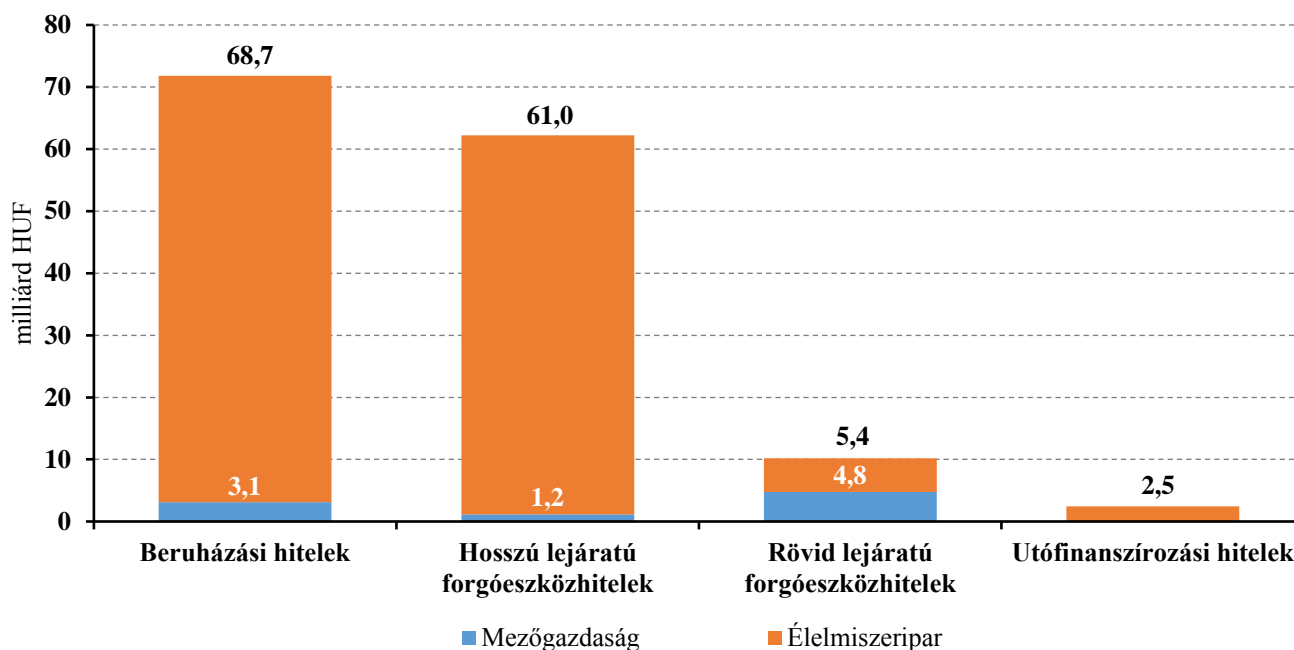
A fennálló hitelállományon belül továbbra is az export-előfinanszírozási hitel dominált (98,3 százalék), amely részesedés érdemben nem változott az előző év azonos időszakához képest. Az utófinanszírozási hitelek aránya ennek megfelelően mindössze 1,8 százalékot tett ki az aktuális negyedévben. Az előfinanszírozási hiteleken belül a forgóeszközhitel 50,2 százalékot, a beruházási hitelek pedig 49,8 százalékot képeztek (16. ábra).

⁵ A mezőgazdasági termék(ek) feldolgozása (mezőgazdasági terméken végrehajtott bármely olyan művelet, amely esetében a keletkező termék szintén mezőgazdasági terméknek minősül, kivéve a mezőgazdasági üzemben végzett, az állati vagy növényi termékek első értékesítésre való előkészítéséhez

szükséges tevékenységeket) – azaz a kezdeti feldolgozási szint alá nem tartozó tevékenység (TEÁOR 10–11) – során előállított termék(ek).

⁶ Az Európai Unió Működéséről szóló Szerződés (EUMSZ) I. számú mellékletében felsorolt mezőgazdasági termékek a kezdeti feldolgozási szintig.

16. ábra: Az Eximbank által finanszírozott exportösztönző hitelek állománya a mezőgazdaságban és az élelmiszeriparban lejárat és ágazat szerint 2019. március 31-én

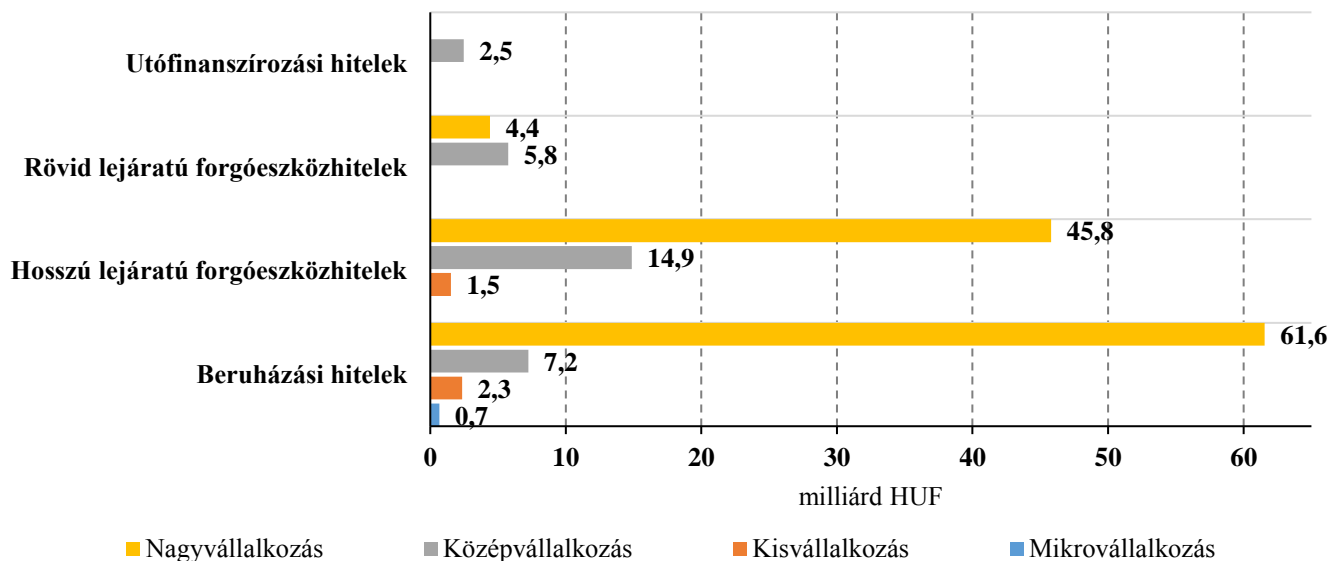

Forrás: Az Eximbank adatai alapján készült a NAIK AKI Pénzügyi és Technológiai Kutatások Osztályán

Az EXIM exportösztönző hiteleit elsősorban a nagy- és középvállalkozások vették igénybe összesen 142,1 milliárd forint értékben, amely 10,8 százalékkal haladta meg az előző év azonos időszakának értékét (17. ábra). A nagyvállalkozások exportösztönző hitelein belül 2019 első negyedévében is a beruházási és a hosszú lejáratú forgóeszközhitel domináltak. Előbbi aránya 49,0 százalék, utóbbié 42,4 százalék volt 2019. március 31-én.

Míg az előző év azonos időszakában a középvállalkozásoknál a hosszú lejáratú forgóeszközhitel részesedése kiemelkedő volt (71,6 százalék), addig 2019 első negyedévének végén az állomány aránya 49,0 százalékra mérséklődött. A kisvállalkozások növelték beruházási hitelállományukat, míg a mikrovállalkozások kevesebb beruházási hitelt vettek fel, mint az előző év azonos időszakában.

17. ábra: Az Eximbank által finanszírozott exportösztönző hitelek állománya a mezőgazdaságban és az élelmiszeriparban lejárat és méret szerint 2019. március 31-én

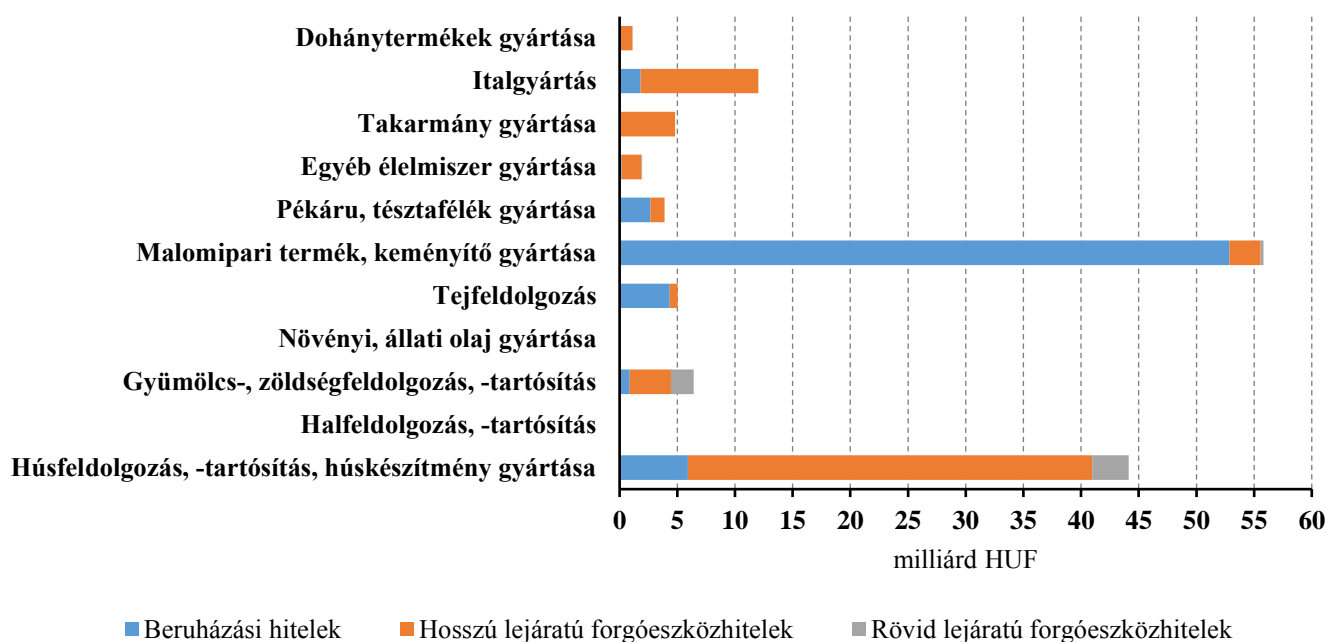

Forrás: Az Eximbank adatai alapján készült a NAIK AKI Pénzügyi és Technológiai Kutatások Osztályán

Az exportösztönző hitelek tekintetében a malomipari termék, keményítő gyártása, a húsfeldolgozással foglalkozó alágazat, a gyümölcs-, zöldségfeldolgozás, -tartósítás, az italgyártás és a takarmánygyártás érdemel kiemlést, amely szegmensek az élelmiszeripar exportösztönző hiteleinek 94,9 százalékát tudhatták magukénak. Ez az

arány mindössze 0,7 százalékponttal maradt el az egy évvel ezelőtti értéktől. A többi al- és szakágazat részesedése együttesen mintegy 6,9 milliárd forintot jelentett. A malomipari termék, keményítő gyártása alágazat önmagában az összes felvett hitelből 41,3 százalékot képviselt (18. ábra).

18. ábra: Az Eximbank által finanszírozott exportösztönző hitelek állománya az élelmiszeriparban lejárat és szakágazatok szerint 2019. március 31-én

Forrás: Az Eximbank adatai alapján készült a NAIK AKI Pénzügyi és Technológiai Kutatások Osztályán

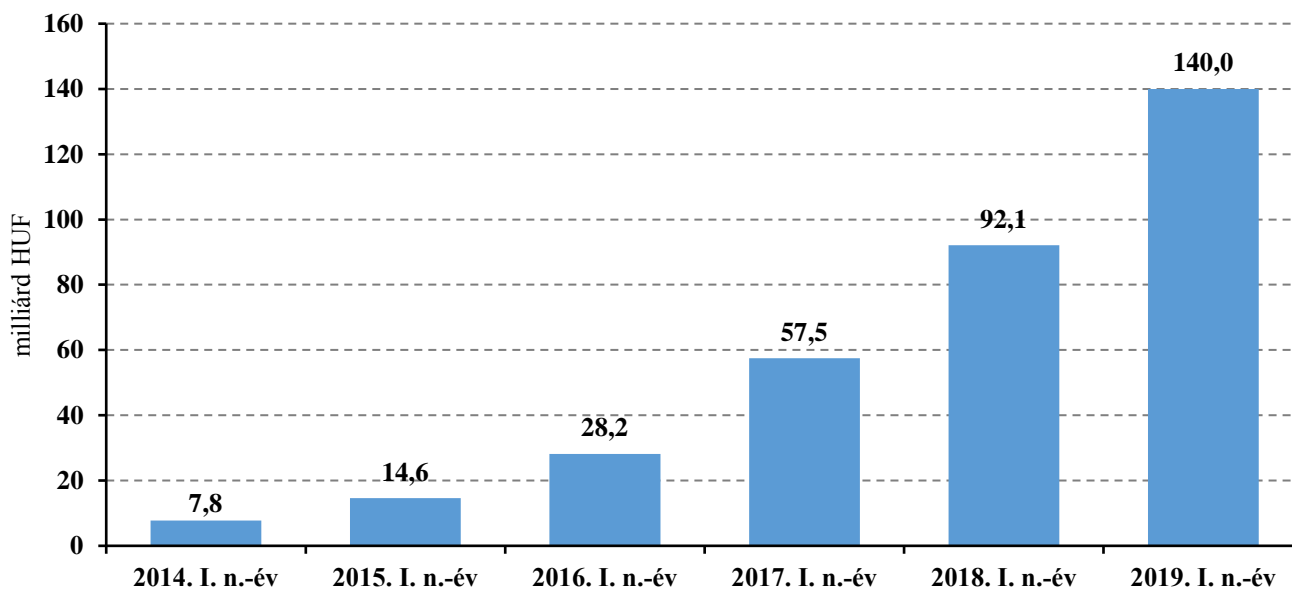
Agrár Széchenyi Kártya Folyószámlahitel

A magyar agrárium rövid távú finanszírozásának stabilabbá tételét is szolgálja a Széchenyi Kártya Program, ami 2011-től érhető el az agrárvállalkozások számára. Az Agrár Széchenyi Kártya (ASZK) Folyószámlahitel a mezőgazdasági és élelmiszeripari ágazatban dolgozó társas vállalkozásoknak, szövetkezeteknek és egyéni gazdaságoknak/vállalkozásoknak (őstermelőknek, családi gazdaságoknak) biztosít kedvezményes feltételekkel, állami kamat- és kezességdíj-támogatás mellett folyószámlahitelt. A program az alapkondíciók mellett a fagykárosult, jégkárosult és az úgynevezett átmeneti támogatásra jogosult vállalkozások számára teljes körű kamat-, kezességdíj- és egyéb költségmentességet biztosít. Az Agrárminisztérium a program keretében továbbra is évi 4 százalékpont kamattámogatást és 80 százalékos garanciadíj-támogatást nyújt. A Széchenyi Kártya Folyószámlahitel feltételei folyamatosan

javultak, 2017 augusztusának végén 100 millió forintra emelkedett a hitelkeret felső határa, és a korábbi 50 millió forintig járó kezességi díjtámogatás már a teljes hitelösszegre vonatkozik. Ezáltal az agrárium szereplői az olcsóbb hitelekkel könnyebben juthatnak forrásokhoz.

A mezőgazdasági és az élelmiszeripari vállalkozások együttesen 16 759 darab szerződési igényt nyújtottak be 2019 első negyedévének végéig, amelyből 13 808 darab valósult meg, ezáltal a szerződött és az igényelt hitelek aránya az előző év azonos időszakához képest 2,6 százalékponttal 82,4 százalékra nőtt. A hitelintézetek agrárvállalkozásokkal kötött szerződéseinek összege 140,0 milliárd forintot tett ki 2019 első negyedévének végén, amely 52,0 százalékkal, 47,9 milliárd forinttal haladta meg az előző év azonos időszakának értékét. Az ASZK-hitelállomány népszerűségét mutatja, hogy a növekedés dinamikája továbbra is jelentős (19. ábra).

19. ábra: A ténylegesen leszerződött Agrár Széchenyi Kártya Folyószámlahitelhez kapcsolódó hitelkeretösszeg kumulált nagyságának alakulása adott év március 31-én

Forrás: KAVOSZ-adatok alapján készült a NAIK AKI Pénzügyi és Technológiai Kutatások Osztályán

A leszerződött folyószámlahitel-keret nagyobb részét továbbra is a mezőgazdasági vállalkozások vették igénybe, az előző év azonos időszakához képest 39,7 milliárd forinttal nagyobb, összesen 122,3 milliárd forint értékben. Az élelmiszeripari vállalkozásai emellett 8,2 milliárd forinttal 17,6 milliárd forintra növelték a keretösszeget, ezáltal az élelmiszeriparban tevékenykedő vállalkozások részaránya 2,3

százalékponttal 12,6 százalékra növekedett.

A mezőgazdasági vállalkozások által felvett hitel 64,0 százalékát családi gazdaságok, 29,8 százalékát egyéni vállalkozók, 6,2 százalékát pedig őstermelők kapták 2019 első negyedévében.

A szántóföldi növénytermesztéssel foglalkozó vállalkozások hitelállománya 38,9 százalékkal nőtt, 44,2 milliárd forintról 61,4 milliárd forintra bővült

egy év alatt. Az egyéb ágazatba tartozó vállalkozások tovább növelték folyószámla-hitelkeretük összegét, a korábbi évi 18,1 milliárd forintról 32,3 milliárd forintra. Az állattenyésztési ágazat vállalkozásai szintén növelték hitelállományuk értékét 38,9 százalékkal, vagyis 5,6 milliárd forinttal.

A kertészeti szakágazat hitelkerete szintén bővült, 2,7 milliárd forinttal 8,7 milliárd forintra nőtt az előző év első negyedéhez képest.

Az élelmiszeripar vállalkozásainak folyószámlahitelkerete továbbra is dinamikus növekedést mutatott,

az állomány 9,5 milliárd forintról 17,6 milliárd forintra bővült 2019. március 31-ére. Az ágazatban a társas vállalkozások 8,0 milliárd forintos állományukat 15,2 milliárd forintra növelték, amely túlnyomó része (60 százalék) a mikrovállalkozásokhoz került. Az élelmiszeriparban tevékenykedő egyéni vállalkozók számára biztosított hitelkeret 1,0 milliárd forinttal 2,5 milliárd forintra emelkedett 2019 első negyedének végére (17. táblázat).

17. táblázat: **Az Agrár Széchenyi Kártya Folyószámlahitel-keret összegének kumulált nagysága (ténylegesen leszerződött összeg) a mezőgazdaságban és az élelmiszeriparban, 2019. március 31.**

milliárd HUF

Ágazat	Egyéni				Társas			
	őstermelő	egyéni vállalkozó	családi gazdaság	összesen	mikrovállalkozás	kisvállalkozás	középvállalkozás	összesen
Mezőgazdaság	5,5	26,1	56,1	87,7	22,3	10,6	1,7	34,6
ebből								
Állattenyésztés	1,3	5,7	6,3	13,3	4,1	1,8	0,7	6,6
Egyéb	0,4	7,4	9,3	17,2	8,4	5,8	0,9	15,2
Kertészet	0,8	2,3	4,0	7,2	1,1	0,4	0,0	1,6
Szántóföldi növénytermesztés	2,9	10,7	36,5	50,1	8,6	2,6	0,1	11,3
Élelmiszeripar	0,1	2,0	0,5	2,5	9,1	5,5	0,5	15,2
Összesen	5,5	28,1	56,6	90,2	31,4	16,2	2,2	49,8

Megjegyzés: az „Egyéb” kategóriába az alábbi ágazatok tartoznak: Növényi szaporítóanyag termesztése; Vegyes gazdálkodás; Növénytermesztési szolgáltatás; Állattenyésztési szolgáltatás; Betakarítást követő szolgáltatás; Vetési célú magfeldolgozás; Vadgazdálkodás, vadgazdálkodási szolgáltatás; Erdészeti, egyéb erdőgazdálkodási tevékenység; Fakitermelés; Vadon termő egyéb erdei termék gyűjtése; Erdészeti szolgáltatás.

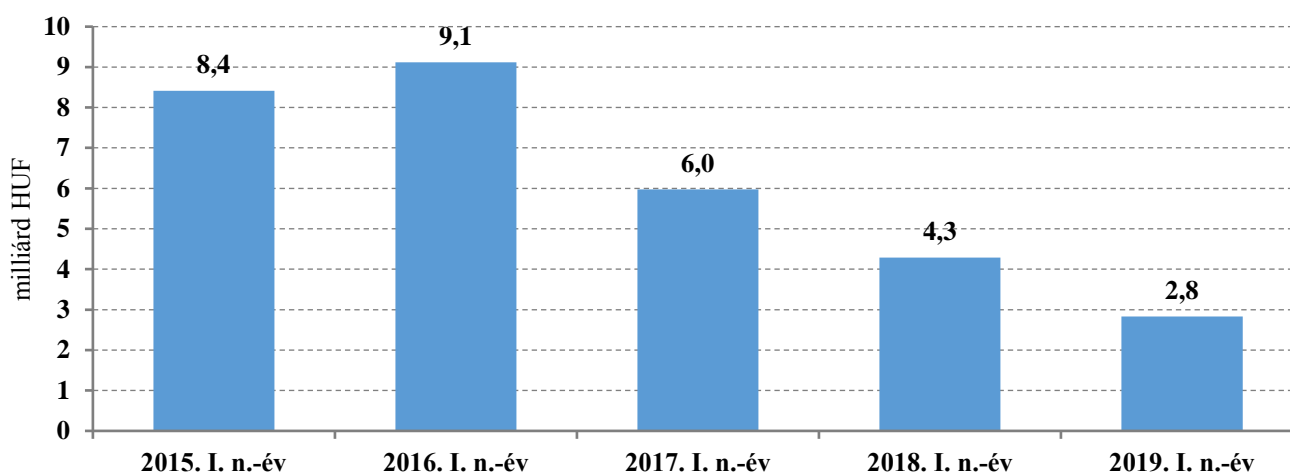
Forrás: KAVOSZ-adatok alapján készült a NAIK AKI Pénzügyi és Technológiai Kutatások Osztályán

Költségvetési kamat- és kezesi díjtámogatással működő egyéb agrárfinanszírozási programok

A kamattámogatás és állami kezességvállalás mellett indított (érvényben lévő és kifutó) hitelprogramokról az Országos Statisztikai Adatgyűjtési Programban (továbbiakban: OSAP) gyűjtenek adatokat. A döntően Magyarország uniós csatlakozása előtt bevezetett, kamattámogatás és esetenként állami kezességvállalás mellett működő, jelenleg már kifutó hitelprogramok

kintlévő állománya tovább csökkent, 2019 első negyedévének végén az előző év azonos időszakához képest 1,5 milliárd forinttal kevesebb, 2,8 milliárd forint volt (nem beleértve a 114/2008. (IX. 5.) FVM rendelet alapján nyújtott beruházási és lízing-kamattámogatást) (20. ábra). A legjelentősebb hitelállományok továbbra is a birtokfejlesztési hitelekénél (25/2004. (III. 3.); illetve 17/2007. (III. 23.) FVM rendelet) és a családi gazdálkodók kedvezményes hiteleinél (317/2001. (XII. 29.) Kormányrendelet) mutatkoznak. Előbbi állománya 2,1 milliárd forintot tett ki, utóbbié 0,5 milliárd forint volt 2019. március 31-én.

20. ábra: Kifutott kamattámogatott hitelek és kölcsönök állománya adott év március 31-én

Megjegyzés: az ábra a régi, kifutó hitelállomány értékeit tartalmazza, nem beleértve a 114/2008. (IX. 5.) FVM rendelet alapján nyújtott beruházási és lízing-kamattámogatást.

Forrás: AM-adatok alapján készült a NAIK AKI Pénzügyi és Technológiai Kutatások Osztályán

A költségvetési kamat- és kezesi díjtámogatással működő egyéb agrárfinanszírozási programok közül a jelenleg felfüggesztés alatt álló beruházási hitelkamat-

és lízingdíj-támogatást nyújtó 114/2008. (IX. 5.) FVM rendelet alapján kibocsátott hitelállomány 2019 első negyedévének végén 772 millió forint volt.

Növekedési Hitelprogram

A Magyar Nemzeti Bank Növekedési Hitelprogramja 2017. március 31-én lezárult. A 2013. júniusi indulástól közel 40 ezer mikro-, kis- és középvállalkozás jutott 2800 milliárd forint értékben kedvező finanszírozású hitelhez. A program hatására a korábban tapasztalt kkv-hitelezés 5-7 százalékos visszaesése megállt, sőt növekedésnek indult és 2016-ban már 5-10 százalék közötti sávba került. Az NHP három szakaszában együttevén 1700 milliárd forintnyi hitel- és lízingügylet fedezte az új beruházások finanszírozását. Az MNB becslése szerint az NHP a 2013–2017 közötti időszakban 2-2,5 százalékponttal járult hozzá a gazdaság

növekedéséhez, ami éves szinten 0,3-0,8 százalékpontos bővülést jelentett.

A Magyar Nemzeti Bank 2019. január 1-jén elindította az NHP részét képező NHP fix konstrukciót, amellyel a hazai kkv-hitelezés szerkezetét kívánja egészségesebb irányba terelni azáltal, hogy a mikro-, kis- és középvállalkozások hosszú lejáratú, rögzített kamatozású hitelhez jutásának lehetőségeit javítja. Az NHP fix keretében 1000 milliárd forint összeg áll a vállalkozások rendelkezésére. A program keretében a jegybank 0 százalékos kamatozású, legfeljebb 10 éves futamidejű refinanszírozási hitelt nyújt a hitelintézeteknek, amit azok egyrészt egy felülről korlátozott éves költség mellett kölcsön vagy pénzügyi lízing formájában továbbhiteleznek a kkv-eknek, másrészt ugyanezen

cél érdekében refinanszíroznak pénzügyi vállalkozásokat.⁷

Az NHP I. szakaszában a mezőgazdaság és az élelmiszeripar számára kihelyezett hitelállomány összesen 14,8 milliárd forint volt 2019. március 31-én. Az állomány értéke 17,3 milliárd forinttal maradt el az előző év azonos időszakától. Az állomány túlnyomó többségét (86,0 százalék) a mezőgazdasági hitelek (őstermelőkkel együtt) tették ki 12,7 milliárd forint értékben, míg az élelmiszeripari vállalkozók 14,0 százalékos részesedést tudhattak magukénak az NHP I. szakaszához kapcsolódóan finanszírozott összegből 2019 első negyedében. A hitelek túlnyomó többségét mindkét ágazatban a beruházási hitelek jelentették.

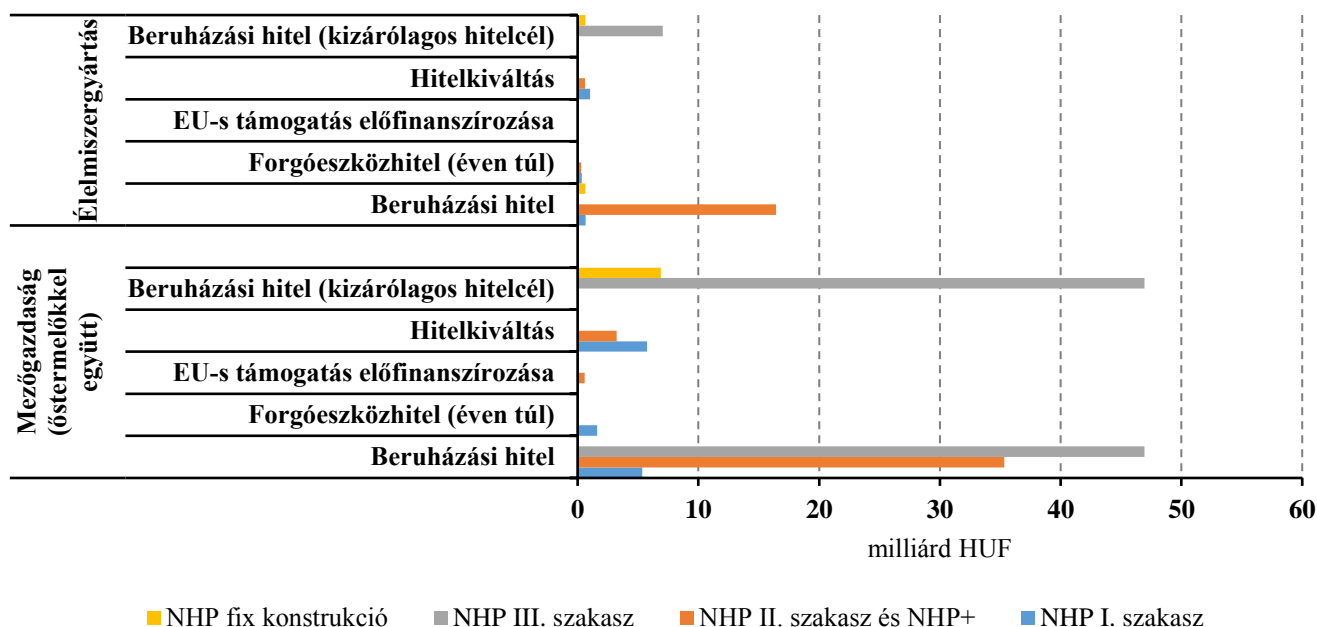
A második szakaszhoz és az NHP+ konstrukcióhoz kapcsolódóan az agrárgazdaság fennálló hitelállománya 56,5 milliárd forintot tett ki, amelyből szintén a mezőgazdaság részesedett nagyobb mértékben (69,3 százalék). Az NHP II. szakaszának hitelállománya 96,9 milliárd forintról 56,5 milliárd forintra csökkent a vizsgált időszakban. Az agráriumból is a mezőgazdasági

állományban jelentkezett nagyobb értékű visszaesés (30,6 milliárd forint), míg az élelmiszeripari vállalkozások 9,8 milliárd forinttal kevesebb összegben részesültek az NHP II. szakaszához kapcsolódóan. Az élelmiszeripari vállalkozások állománya így a megelőző év azonos időszaki 27,1 milliárd forintról 17,3 milliárd forintra mérséklődött.

Az NHP III. szakasza keretében kihelyezett beruházási hitelek fennálló állománya 3,5 milliárd forinttal maradt el az előző év azonos időszaki értéktől, így az agrárágazatban összességében 54,0 milliárd forint hitel került kihelyezésre kizárólagos beruházási céllal 2019 első negyedében. Ebből a mezőgazdaság részesedése 46,9 milliárd forintot, az élelmiszeriparé pedig 7,1 milliárd forintot tett ki.

Az NHP fix konstrukcióhoz kapcsolódóan 7,5 milliárd forint kihelyezése valósult meg 2019. március 31-ig, amelyből a mezőgazdaság 6,9 milliárd forinttal, az élelmiszeripar 0,6 milliárd forinttal részesedett (21. ábra).

21. ábra: Az NHP egyes szakaszaiban nyújtott hitelek fennálló állományának alakulása a mezőgazdasági és élelmiszeripari társas vállalkozásoknál, 2019. március 31.

Megjegyzés: Európai uniós hitel – uniós támogatások előfinanszírozására folyósított hitel 2018. március 31-én fennálló állomány alapján. Az ágazati adat nem tartalmazza az egyéni vállalkozókat, őstermelőket és családi gazdálkodókat.

Forrás: MNB-adatok alapján készült a NAIK AKI Pénzügyi és Technológiai Kutatások Osztályán

⁷ Forrás: MNB Terméktájékoztató a Növekedési Hitelprogram Fix keretében folyósított refinanszírozási hitelek igénybevételének módjáról és feltételeiről

A Növekedési Hitelprogram első két szakaszában kiemelkedő érdeklődés mutatkozott az Agrár-Vállalkozási Hitelgarancia Alapítvány (AVHGA) és a Garantiqa Hitelgarancia Zrt. (Garantiqa) kezessége iránt. A hitelprogram nagy eredménye volt, hogy az agrárszektor a különböző támogatott hitelprogramokkal mint olcsó forrással korábban nem nagyon tudott élni. Ennek általában a támogatási szabályok vetettek gátat. Ezzel ellentétben az NHP nem tartalmazott támogatási korlátot.

Az NHP keretében az AVHGA és a Garantiqa által kezességvállalásban részesített hitelállomány értékére 2017 második fél évétől csökkenő tendencia jellemző. Az NHP kivezetését követően jelentősen mérséklődött a garanciaszervezetek által nyújtott hitelállomány

volumene.

A mezőgazdaságban tevékenykedő egyéni gazdaságok és társas vállalkozások garantált hitelállománya 2019. március 31-én 12,0 milliárd forintot tett ki szemben az előző év azonos időszakának 16,5 milliárd forintos értékével. A garanciaszervezetek kezességvállalása mellett nyújtott hitelállomány az élelmiszeripari vállalkozások esetében a mezőgazdasági szektor szereplőihez hasonlóan csökkent, 7,0 milliárd forintról 5,2 milliárd forintra mérséklődött egy év alatt (18. táblázat). Ezen felül az MNB által 2019 elején indított NHP fix konstrukció keretében a garantált hitelállomány értéke 565 millió forint volt 2019 első negyedének végén.

18. táblázat: Az NHP garantált hitelállománya a mezőgazdaságban és az élelmiszeriparban

milliárd HUF

Időszak	Mezőgazdaság		Élelmiszeripar		
	I. pillér összesen	II. pillér összesen	I. pillér összesen	II. pillér összesen	
2014	I.	8,6	1,0	4,1	0,6
	II.	12,2	0,9	4,2	0,6
	III.	16,7	1,5	5,1	0,6
	IV.	17,4	1,5	6,4	0,9
2015	I.	18,0	1,5	6,9	1,0
	II.	19,1	1,6	7,4	0,9
	III.	20,6	2,2	7,9	1,1
	IV.	15,4	1,4	6,8	0,9
2016	I.	20,4	1,9	8,3	1,0
	II.	19,8	2,1	11,6	1,0
	III.	20,2	2,0	10,3	1,0
	IV.	19,4	2,2	9,9	1,0
2017	I.	19,7	2,2	9,3	1,0
	II.	18,8	2,1	9,0	1,0
	III.	17,9	1,9	8,2	0,9
	IV.	16,3	1,7	7,4	0,4
2018	I.	15,3	1,2	6,7	0,3
	II.	14,3	1,1	6,8	0,3
	III.	14,0	0,9	6,3	0,3
	IV.	11,7	0,8	5,3	0,3
2019	I.	11,2	0,7	5,0	0,3

Megjegyzés: Az NHP II. szakaszában hitelkiváltásra a II. pillér ad lehetőséget.

Forrás: AVHGA- és Garantiqa-adatok alapján készült a NAIK AKI Pénzügyi és Technológiai Kutatások Osztályán

Garantált hitelállomány a mezőgazdaságban és az élelmiszeriparban

Az állami kezességvállalásnak továbbra is kulcsszepe van a mezőgazdasági hitelezésben. A mezőgazdaságban és az élelmiszeriparban tevékenykedő vállalkozások finanszírozási forrásokhoz történő hozzáférést két, az állam által 85 százalékban viszontgarantált garanciaszervezet, az AVHGA és a Garantiqa is segíti. Mindkét szervezet feladata készfizető kezesség nyújtása mikro-, kis- és középvállalkozásoknak (további információ a Pénzügyi Hírlevél VII. évfolyam 1. számában).

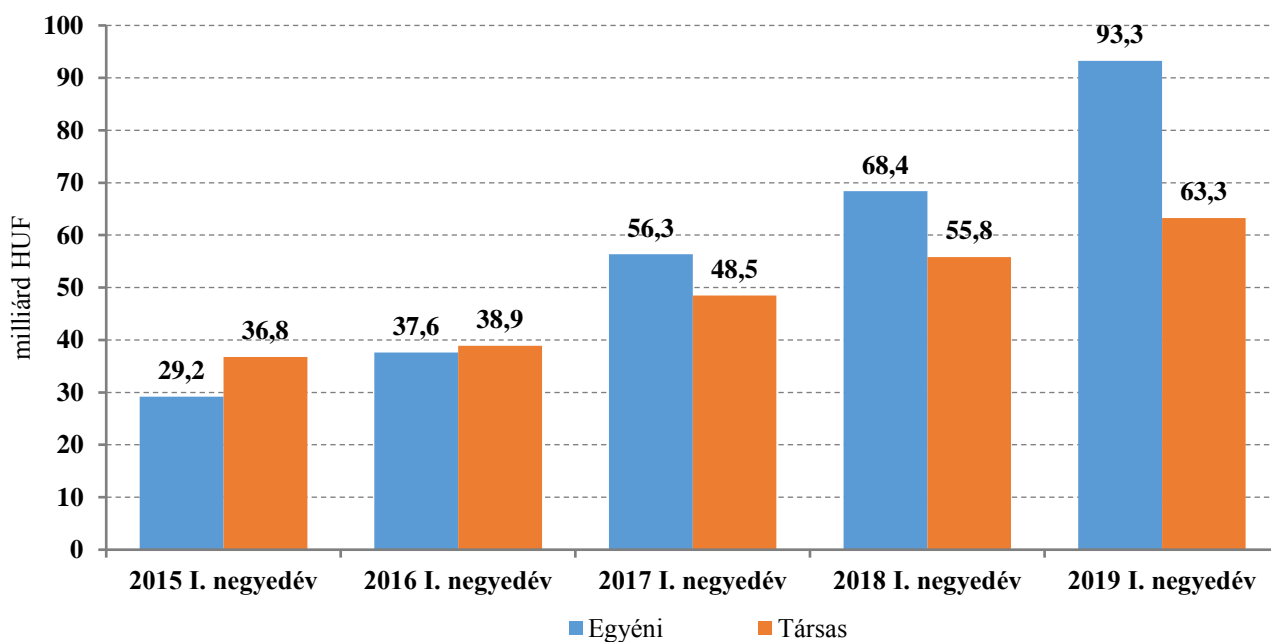
Ugyancsak az élelmiszeripar számára nyújt bankgaranciát az EXIM, amely a hitelintézetek által nyújtott export-előfinanszírozó hitelek visszafizetésének részleges biztosítékául szolgál, a kereskedelmi garanciák (tender-, előleg-visszafizetési és jólteljesítési/szavatossági garancia) pedig az exportfelügyelet teljesítéséhez kapcsolódnak.

A mezőgazdaság és az élelmiszeripar együttes garantált hitelállományában az elmúlt öt év első negyedéveit tekintve folyamatos növekedés tapasztalható. A garantált hitelállomány bővülése 2019 első negyedévében volt a legdinamikusabb, az állomány értéke

164,1 milliárd forintról 213,7 milliárd forintra nőtt az előző év azonos időszakához képest. Az állománynövekedés dinamikája a szektorok közül az élelmiszeriparban volt intenzívebb (43,3 százalék), míg reálértéken a mezőgazdaságban mutatkozott nagyobb bővülés (32,3 milliárd forint). A mezőgazdaságban a garantált hitelek értéke 124,3 milliárd forintról 156,5 milliárd forintra nőtt, az élelmiszeriparban 39,9 milliárd forintról 57,1 milliárd forintra bővült egy év alatt. Összességében az élelmiszeripari vállalkozások garantált hitelállományának részaránya az agrárgazdaságban 2,4 százalékponttal emelkedett, 24,3 százalékról 26,7 százalékra nőtt.

A mezőgazdasági vállalkozások számára kihelyezett garantált hitelállomány túlnyomó részét az elmúlt három évhez hasonlóan az egyéni gazdaságok tudhatták magukénak 2019 első negyedévében is. Az egyéni gazdaságok garantált hitelállományának értéke számottevően bővült: az előző év azonos időszakához képest 36,3 százalékkal, 93,3 milliárd forintra emelkedett (22. ábra). A társas vállalkozások garantált hitelállománya az egyéni gazdaságokénál kisebb mértékben növekedett (13,3 százalék), ezáltal a mezőgazdaság garantált hitelállományán belüli részesedésük az előző év azonos időszaki 44,9 százalékról 40,4 százalékra mérséklődött 2019 első negyedévének végére.

22. ábra: Garantált hitelek állománya a mezőgazdaságban adott év március 31-én

Megjegyzés: A feltüntetett adatok a teljes hitelállományt szemléltetik, nem csak a garantált részt. A garanciavállalás mértéke 62,9–73,5 százalék volt 2019 első negyedévének végén.

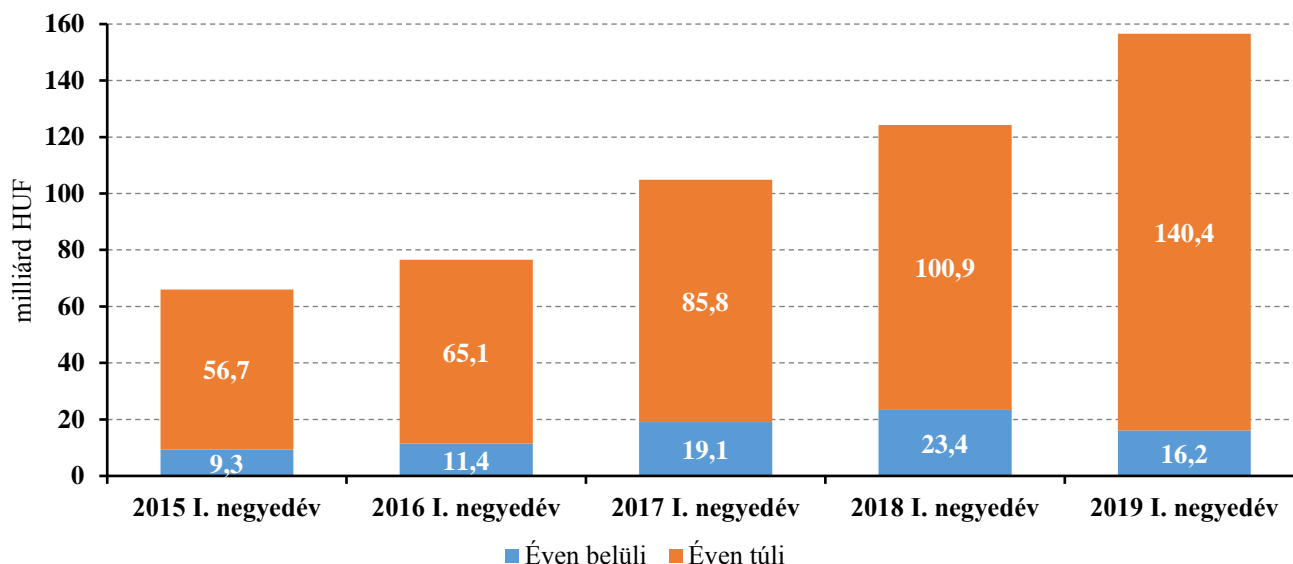
Forrás: AVHGA- és Garantiqa-adatok alapján készült a NAIK AKI Pénzügyi és Technológiai Kutatások Osztályán

A mezőgazdasági vállalkozások beruházási volumene az elmúlt év azonos időszakához képest 21,7

százalékkal nőtt⁸, így hosszú távú finanszírozási igényük tovább erősödött. Ezt jól mutatja, hogy a garantált hitelállomány jelentősebb részét képező éven túli garantált hitelek értéke 40,5 milliárd forinttal bővült, amely következtében a hitelállományon belüli megoszlása

tovább emelkedett. Az éven túli garantált hitelek aránya a garantált hitelállományon belül 2019 első negyedévének végén már 89,7 százalékot tett ki, miközben a rövid lejáratú garantált hitelek aránya mintegy 10 százalékra csökkent (23. ábra).

23. ábra: **Garantált hitelek állománya a mezőgazdaságban lejáratosi idő szerint adott év március 31-én**

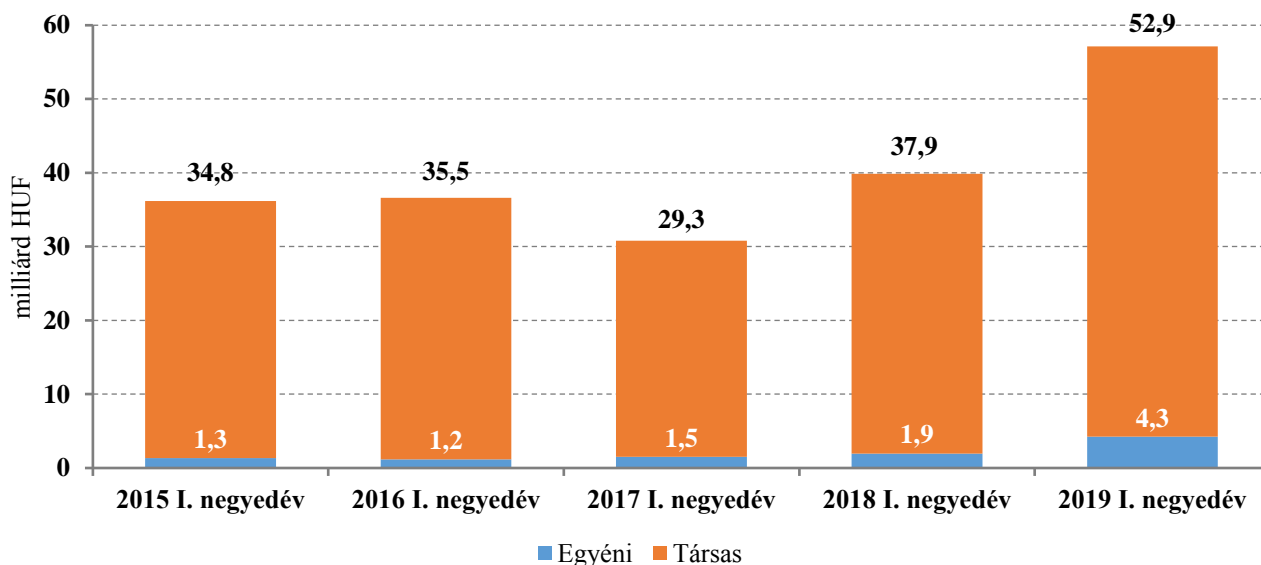
Megjegyzés: A feltüntetett adatok a teljes hitelállományt szemléltetik, nem csak a garantált részt. A garanciavállalás mértéke 62,9–73,5 százalék volt 2019 első negyedévének végén.

Forrás: AVHGA- és Garantiqa-adatok alapján készült a NAIK AKI Pénzügyi és Technológiai Kutatások Osztályán

A mezőgazdasággal szemben az élelmiszeripar garantált hitelállományán belül a társas vállalkozások domináltak 2019 első negyedévében is. Az élelmiszeripari vállalkozások garantált hitelállománya az aktuális negyedévben 17,3 milliárd forinttal haladta meg az előző év azonos időszakának hitelállományát. A növekedést főként a társas vállalkozások mintegy 15 milliárd forintos állománybővülése eredményezte, miközben az

egyéni gazdaságok garantált hitelállománya 2,3 milliárd forinttal több mint kétszeresére nőtt. Az élelmiszeripari egyéni vállalkozások jelentős állománynövekedése következtében a garantált hitelállományon belüli részese-dése 7,5 százalékra bővült, míg a társas vállalkozások aránya továbbra is meghaladta a 90 százalékot (92,5 százalék) 2019 első negyedévének végén (24. ábra)

⁸ Forrás: KSH Gyorstájékoztató. Beruházás, 2019. I. negyedév

24. ábra: **Garantált hitelek állománya az élelmiszeriparban adott év március 31-én**

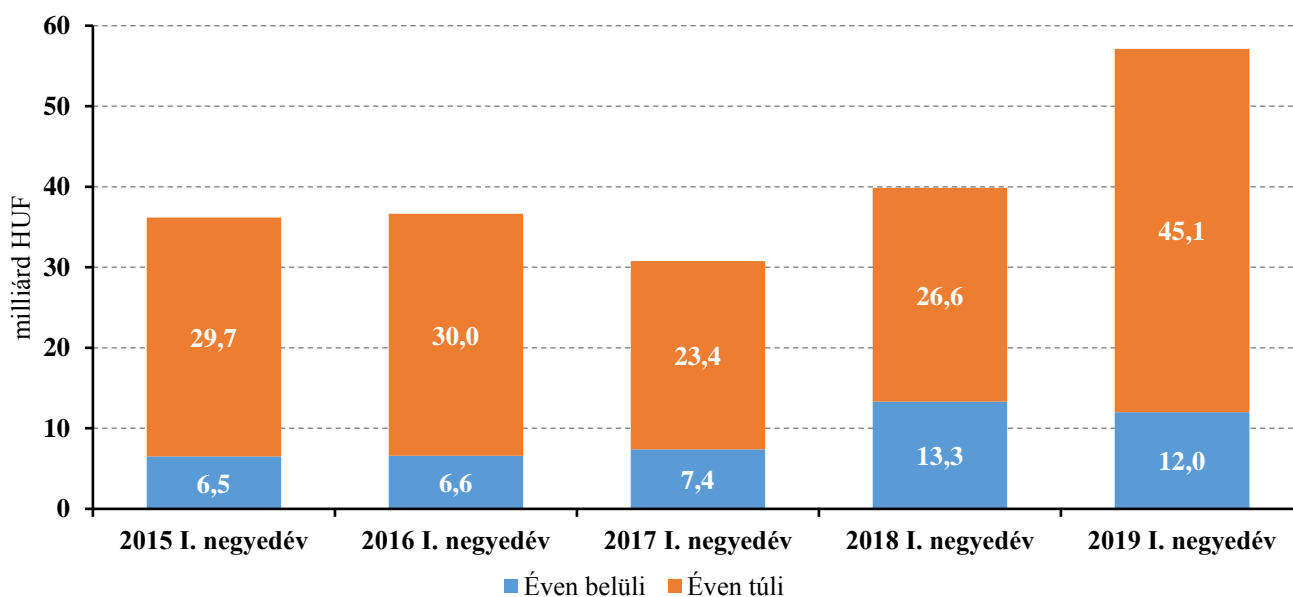
Megjegyzés: A feltüntetett adatok a teljes hitelállományt szemléltetik, nem csak a garantált részt. A garanciavállalás mértéke 62,9–73,5 százalék volt 2019 első negyedévének végén. A 2019. első negyedévi hitelállomány az EXIM adatait is tartalmazza.

Forrás: AVHGA- és Garantiqa-adatok alapján készült a NAIK AKI Pénzügyi és Technológiai Kutatások Osztályán

Az éven túli hitelek állományában a mezőgazdasághoz hasonlóan az élelmiszeriparban is jelentős növekedés volt megfigyelhető: a hosszú lejáratú garantált hitelek állománya 26,6 milliárd forintról 45,1 milliárd forintra nőtt az előző év azonos időszakához képest, miközben az éven belüli hitelek állománya 1,3 milliárd

forinttal csökkent 2019. március 31-ére (25. ábra).

Mindezek eredményeképpen a hosszú lejáratú hitelek garantált hitelállományon belüli részesedése 66,6 százalékról 79,0 százalékra nőtt, míg az éven belüli garantált hitelek állománya 33,4 százalékról 21,0 százalékra csökkent 2019 első negyedévének végére.

25. ábra: **Garantált hitelek állománya az élelmiszeriparban a hitel lejáratosi ideje szerint adott év március 31-én**

Megjegyzés: A feltüntetett adatok a teljes hitelállományt szemléltetik, nem csak a garantált részt. A garanciavállalás mértéke 62,9–73,5 százalék volt 2019 első negyedévének végén. A 2019. első negyedévi hitelállomány az EXIM adatait is tartalmazza.

Forrás: AVHGA-, Garantiqa- és EXIM-adatok alapján készült a NAIK AKI Pénzügyi és Technológiai Kutatások Osztályán

Hitelezési felmérés

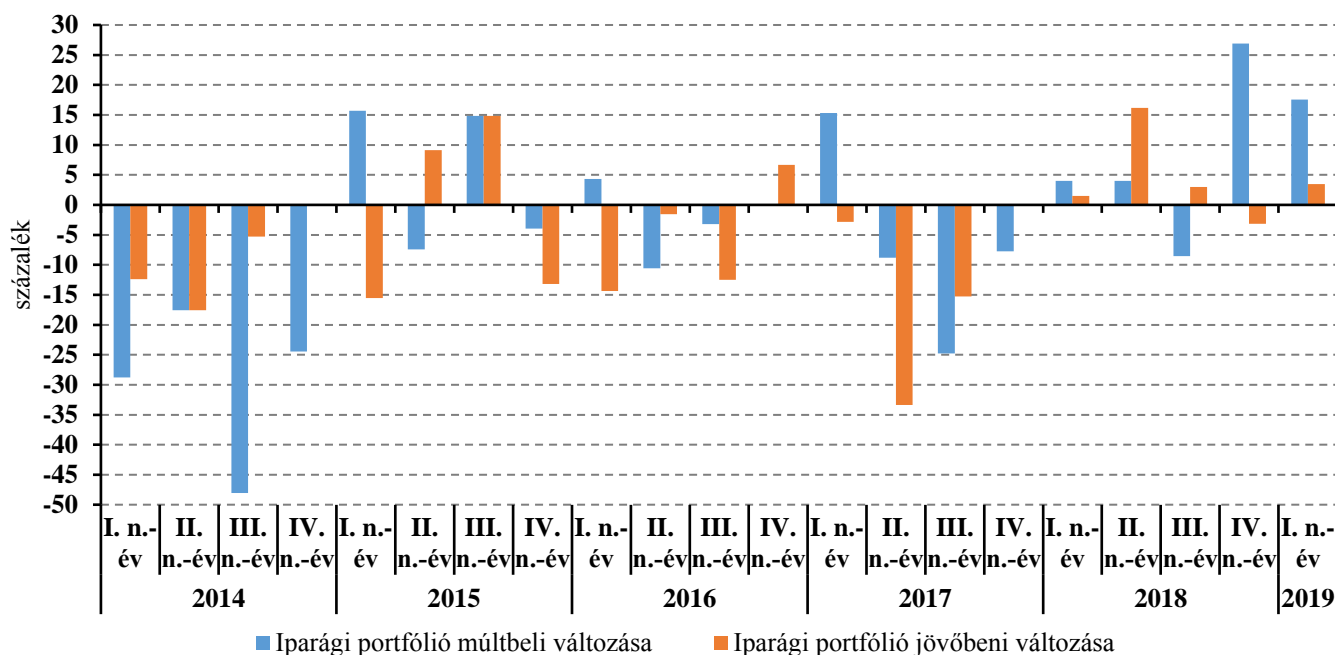
A hitelek keresleti és kínálati tényezőire vonatkozó felmérést a FED (Federal Reserve Board) indította el. Az MNB a FED felmérése alapján készíti el saját hitelezési felmérését, amely valamivel bővebb, mint a FED kérdőíve. A hitelezési felmérés során alkalmazott kérdőív kérdései ötfokozatú skálát alkalmaznak és kvalitatív módon fejezik ki a felmérésben részt vevő intézmények által megtett lépéseket, illetve tervezett vagy várt változásokat a hitelezési hajlandóságra, hitelkeresletre, hitelezési sztenderdekre/feltételekre, kockázati paraméterekre és a különböző szektorok kockázati megítélésére vonatkozóan.

A legfrissebb felmérésben szereplő visszatekintő kérdések 2019 első negyedévére (2018 negyedik negyedévéhez képest), az előre tekintő kérdések a

következő féléves időszakra vonatkoznak (2019 első negyedévéhez képest). A felmérésben a legnagyobb piaci részesedéssel rendelkező bankok vesznek részt szegmensektől függően 85-95 százalékos piaci részesedéssel.

A változást a válaszadók százalékában kifejezett nettó változásmutató határozza meg annak alapján, hogy a szigorító változást (szigorítást/növekedést/erősödést) jelzők piaci részesedéssel súlyozott arányából levonják az ellenkező előjelű, enyhítő változást (enyhítést/csökkenést/gyengülést) jelzők piaci részesedéssel súlyozott arányát. Ha a mutató értéke negatív, akkor a bankszektor képviselői javulást várnak az adott ágazat hitelezési folyamataiban (forrás: www.mnb.hu).

26. ábra: A hitelezési felmérés eredményei a mezőgazdaságban⁹

Forrás: MNB-adatok alapján készült a NAIK AKI Pénzügyi és Technológiai Kutatások Osztályán

⁹ Vad- és erdőgazdálkodással együtt.

Az elmúlt öt év viszonylatában a bankszektor képviselői 2014 harmadik negyedévében ítélték legjobbnak a hitelezés múltbeli folyamatait (26. ábra). A 2014-es év volt az egyetlen olyan időszak, amikor az intézmények minden felmérés során kedvezőnek ítélték a portfóliók múltbeli minőségét. Az NHP kivezetésének évében a bankok még szintén kedvezően ítélték meg a múltbeli változásokat, kivéve 2017 első negyedévét, amikor a bankok nettó 15,3 százaléka vélte úgy, hogy a portfóliók múltbeli minősége romlott. A mezőgazdaságban 2017 második és harmadik negyedévében fokozatosan emelkedett a hitelállomány értéke, ennek megfelelően a harmadik negyedévben a bankok már nettó 24,7 százaléka pozitívnak ítélte meg a portfóliók múltbeli minőségét.

A kedvezményes hitelprogramok fokozatos kivezetése mellett és az ágazatban zajló pozitív változások miatt 2017 végén a hitelezési felmérés szerint a bankszektor képviselői a mezőgazdasági portfóliók múltbeli minőségét az építőiparral, a kereskedelem és javítással, a villamosenergia-, gáz-, hő- és vízellátás, valamint az információ (IT) és kommunikáció ágazatokkal együtt még kedvezően ítélték meg. A 2018-as év első és második negyedévében azonban a bankok nettó 4,0 százaléka úgy vélte, hogy romlott az ágazat hitelportfóliójának minősége, a harmadik negyedévben viszont már ismét

javulást tapasztaltak abban. A 2018-as év utolsó negyedévében ismételten romlott a hitelportfólió minőségének megítélése, méghozzá a bankok nettó 26,9 százaléka szerint. A portfólió változása 2019 első negyedévében is kedvezőtlennek minősült a bankszektor szereplőinek véleménye alapján, azonban már mindössze 17,6 százalékok vélekedett így.

A mezőgazdasági vállalkozások banki portfólióminőségének jövőbeni megítélése 2017-ben volt a legkedvezőbb, hiszen a második negyedévben a bankok nettó 33,3 százaléka pozitívnak ítélte meg az ágazat hitelportfóliójának minőségét. A kedvező megítélést támasztja alá, hogy a mezőgazdasági (erdőgazdálkodással és halászzal együtt) beruházások volumenindexei az előző év azonos időszakához képest 20-40 százalékos növekedést mutattak ebben az időszakban.

A legfrissebb felmérés szerint a bankok jövőbeni várakozása a mezőgazdasági hitelportfóliók minőségével kapcsolatban 2018 harmadik negyedévének végéig kis mértékben romlott, a negyedik negyedévben pedig pozitív várakozásokról lehet beszámolni. A 2019-es évben sem túl kedvező a bankok jövőbeni várakozása, a pénzügyintézetek 3,5 százaléka szerint romlani fog a hitelportfóliók minősége.

A jegybanki kamat és a vállalati szektor kamatainak alakulása

A Központi Statisztikai Hivatal Gyorstájékoztatója szerint 2018-ban a fogyasztói árak átlagosan 2,8 százalékkal emelkedtek az előző évhez képest.

Az előrejelzések szerint a következő időszakban az infláció változékonysága továbbra is fennáll. A Monetáris Tanács várakozásai alapján az adószűrt maginfláció a következő hónapokban várhatóan még enyhén emelkedik, majd a külső dezinflációs hatások miatt az idei év végétől fokozatosan 3 százalékra csökken. A hazai gazdaság 2019 első negyedében 5,3 százalékkal bővült, amihez érdemben hozzájárultak a piaci szolgáltató ágazatok, az ipar és az építőipar. A Monetáris Tanács várakozásai alapján a gazdasági növekedés 2019 közepétől fokozatosan lassul, ugyanakkor továbbra is

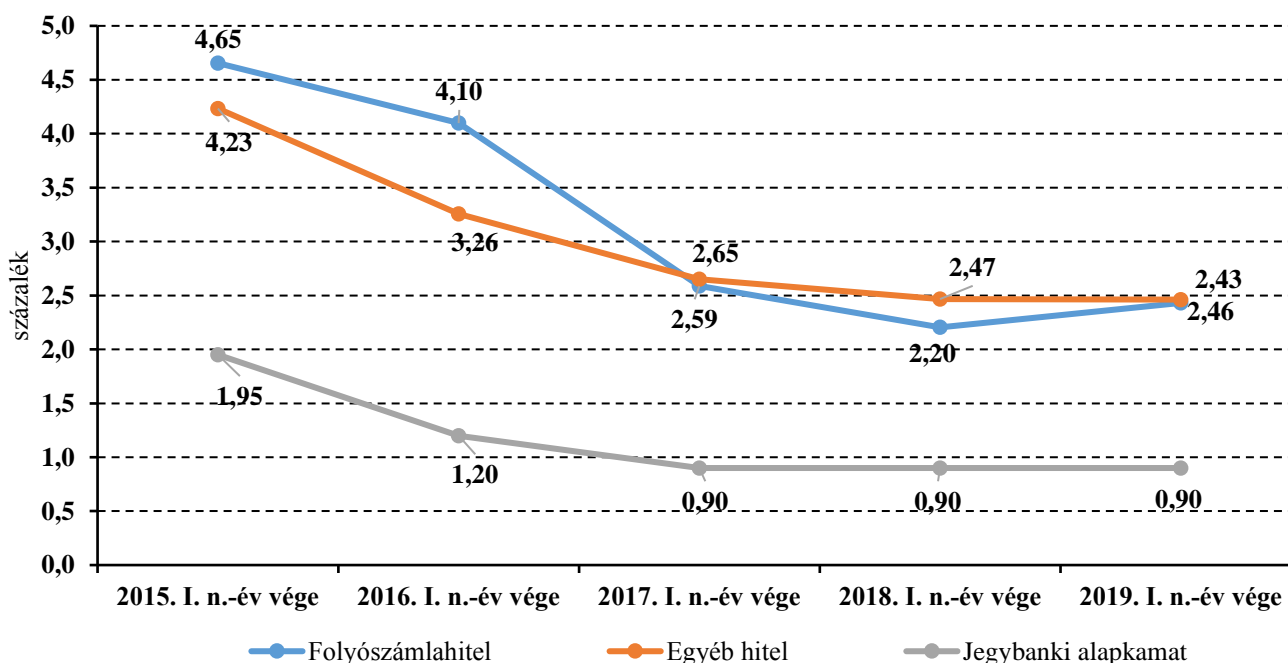
élénk marad¹⁰.

Az MNB elérte inflációs célját. Az árstabilitás fenntartása érdekében a Monetáris Tanács szükségesnek tartotta a monetáris kondíciók megváltoztatását. Ennek megfelelően az egynapos betéti kamatot 10 bázispontos emeléssel –0,05 százalékból állapította meg, míg az alapkamatot, az egynapos jegybanki fedezett hitel kamatát és az egyhetes jegybanki fedezett hitel kamatát változatlanul, 0,9 százalékon tartotta¹¹.

Az elmúlt öt évet figyelembe véve megállapítható, hogy a jegybanki alapkamat a 2015. első negyedévi 1,95 százalékponttól fokozatosan csökkent és az elmúlt több mint két évben 0,90 százalékponton stagnált.

Az egyéb hitelek átlagos éves kamatlába követte a jegybanki alapkamat csökkenését, a folyósámlahitelek kamata is 4,65 százalékpontból 2,46 százalékpontra mérséklődött 2015 első negyedévének végéhez képest (27. ábra).

27. ábra: A jegybanki alapkamat és a vállalati szektor kamatainak alakulása¹²

Forrás: MNB-adatok alapján készült a NAIK AKI Pénzügyi és Technológiai Kutatások Osztályán

¹⁰ MNB, Közlemény a Monetáris Tanács 2019. június 25-i üléséről

¹¹ MNB, Közlemény a Monetáris Tanács 2019. március 26-i üléséről

¹² A nem pénzügyi vállalatoknak nyújtott forinthitelek és az általuk elhelyezett forintbetétek átlagos aktuális kamatlába.

EU-referencia-kamatláb

Az Európai Bizottság (EB) az állami támogatások közösségi ellenőrzésének keretében – többek között – a támogatástartalom megállapítása céljából a referencia-kamatlábát veszi figyelembe, amelyet a piaci kamatlábak helyettesítésére használ. A referencia-kamatláb megállapításának módját az EB 2008/C 14/02 közleménye szabályozza. A referencia-alapkamatlábát tagországokként,

évente állapítják meg vagy vizsgálják felül és havonta teszik közzé. A ráta értéke 2019 elején 0,56 százalékpont volt a korábbi év eleji 0,13 százalékpontos értéktől eltérően (19. táblázat). Az Európai Központi Bank októberi bejelentése alapján 2018 januárjától lassítja kötvényvásárlási programját, tartósan laza monetáris kondíciók várhatóak. A piaci szereplők a korábbiaknál még későbbre, 2019 közepére várják az EKB első kamatemelését.

19. táblázat: A referencia-kamatláb változása Magyarországon

Érvényesség kezdete	EU-alaprata, százalék
2015. IX. 1.	1,53
2016. I. 1.	1,37
2016. VII. 1.	1,08
2016. X. 1.	0,91
2017. I. 1.	0,75
2017. III. 1.	0,53
2017. VIII. 1.	0,30
2017. XI. 1.	0,25
2018. I. 1.	0,13
2018. II. 1.	0,09
2018. VII. 1.	0,13
2018. VIII. 1.	0,21
2018. IX. 1.	0,37
2018. X. 1.	0,49
2018. XI. 1.	0,56
2019. I. 1.	0,56
2019. VII. 1.	0,48

Forrás: a Támogatásokat Vizsgáló Iroda adatai alapján készült a NAIK AKI Pénzügyi és Technológiai Kutatások Osztályán

Az EB a referencia-kamatláb megállapítása során az éves EURIBOR-kamatlábát¹³ tekinti kiindulási alapnak. Hiányos esetekben az EB saját jogkörében

megállapítja a referencia-kamatlábát, amelyet kamatfelárakkal módosít (22. táblázat – Kiegészítő táblák).

¹³ EURIBOR: Európai bankközi euró referencia-kamatláb, amelyet a bankközi piaci szereplők meghatározott periódusra egymás között irányadónak tekintenek.

Lízingcégek mezőgazdasági kihelyezései

Az új és használt mezőgazdasági gépek lízingcégek által finanszírozott állománya az elmúlt öt év első negyedévi állományát tekintve fokozatosan emelkedett. Ez a mezőgazdaság fejlődését követte, hiszen egyre több gazdálkodó tér át intenzív termesztési technológiára, amelynek gépigénye is magasabb. Amennyiben a gépberuházás minőségi cserét jelent, gyors megtérülési idővel számolhatnak a gazdálkodók.

A Lízingszövetség előrejelzése szerint a következő időszakban tovább bővíthet a lízingpiac, a kertészeti és az állattartási pályázatok kifizetése mellett erősebb lökést adhat majd az NHP fix konstrukció elindítása az MNB részéről.

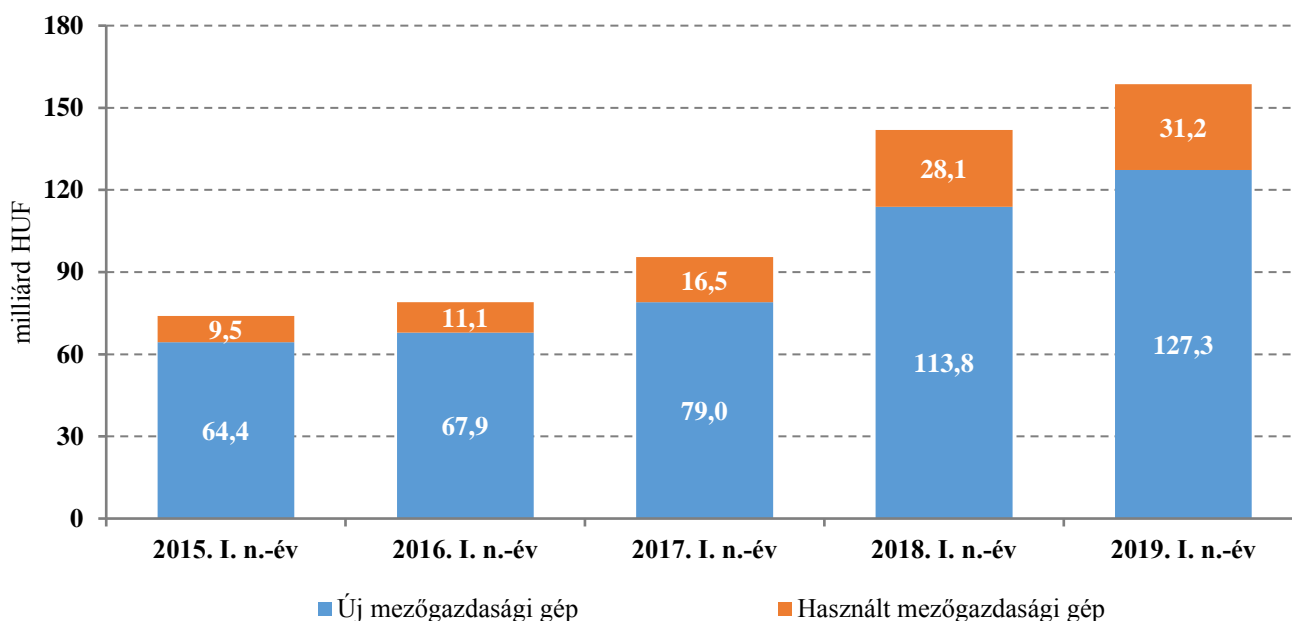
A lízingcégek finanszírozott állománya – tőkekint-

lévősége – 11,8 százalékkal, 141,9 milliárd forintról 158,6 milliárd forintra nőtt egy év alatt.

Az új és a használt mezőgazdasági gépek lízingjének állománybővülése tovább folytatódott, előbbi 11,9, utóbbi pedig 11,4 százalékkal nőtt 2019 első negyedévére az előző év azonos időszakához képest. Ezáltal az új mezőgazdasági gépek lízingelt állománya 127,3 milliárd forintra, a használtaké 31,2 milliárd forintra bővült. A mezőgazdasági gépek körében az új gépek magas részaránya (80,3 százalék) a használtakkal szemben a géppark korszerűsítését jelenti (28. ábra).

A pénzügyi lízing szerepe is tovább erősödött, az állomány értéke 136,2 milliárd forint volt, amely az előző év azonos időszakai értékénél 11,4 százalékkal magasabb.

28. ábra: Lízingcégek mezőgazdasági tőkekintlévőségeinek¹⁴ alakulása adott év március 31-én

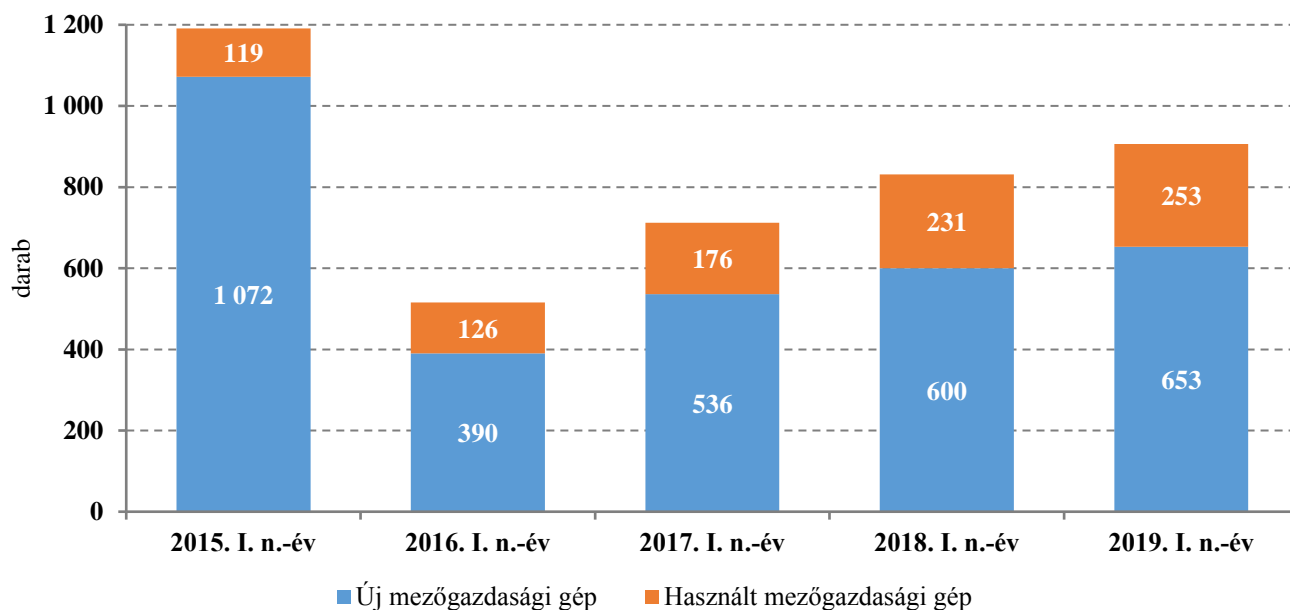
Megjegyzés: A pénzügyi lízing állományának egy része az MNB társas vállalkozásainak hitelállományában is szerepel.
Forrás: a Magyar Lízingszövetség adatai alapján készült a NAIK AKI Pénzügyi és Technológiai Kutatások Osztályán

A tőkekintlévőségek és a pénzügyi lízing állományának bővülésével párhuzamosan a megkötött lízingszerződések száma is tovább emelkedett. A lízingcégek által megkötött szerződések száma az előző év azonos időszakához képest 9,0 százalékkal nőtt, ezáltal meghaladta a 900-at 2019 első negyedévének végére. Az új és használt mezőgazdasági gépekre kötött szerződések

hasonló mértékben bővültek, előbbi 8,8 százalékkal, utóbbi 9,5 százalékkal emelkedett az aktuális negyedévben. A használt gépekre megkötött lízingszerződések teljes állományon belüli aránya érdemben nem változott az előző év azonos időszakához képest, a szerződések aránya mindössze 0,1 százalékponttal 27,9 százalékra nőtt 2019 első negyedévének végére (29. ábra).

¹⁴ Fordulónap után esedékessé váló, már folyósított, de még nem lejárt, ügyféllel szembeni tőkekövetelések összege.

29. ábra: A lízinggépek mezőgazdasági szerződésszámának éves alakulása adott év március 31-én

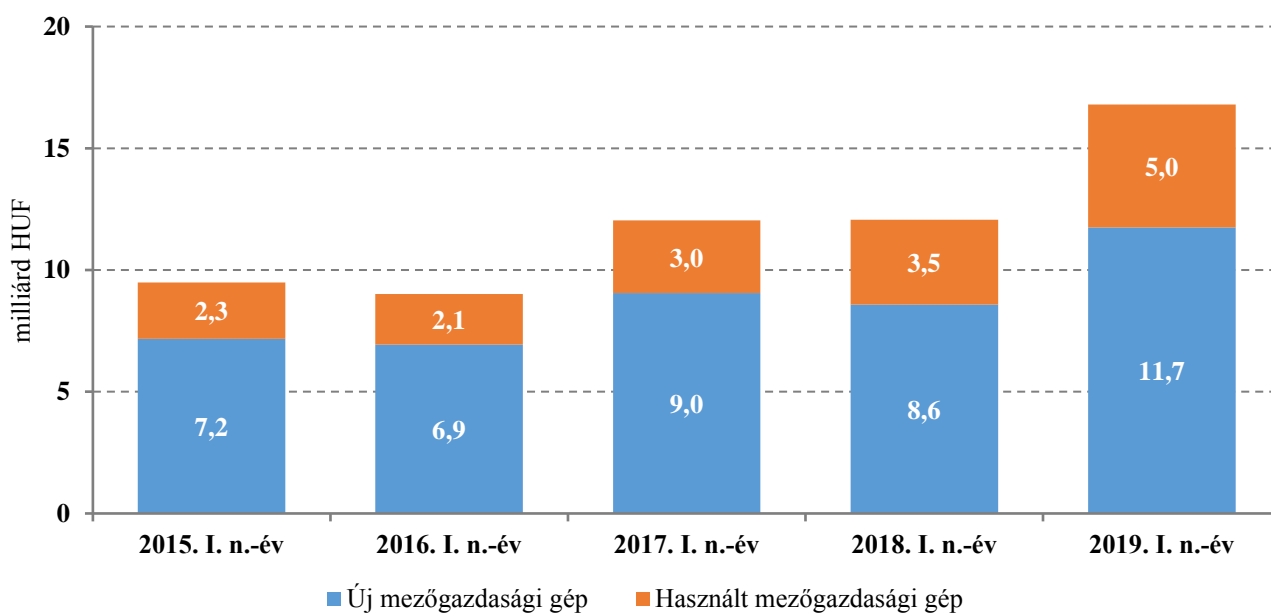

Forrás: a Magyar Lízingszövetség adatai alapján készült a NAIK AKI Pénzügyi és Technológiai Kutatások Osztályán

A lízinggépek által finanszírozott összeg 2019 első negyedévében jelentősen meghaladta a 2018. március 31-i értéket: 12,1 milliárd forintról 16,8 milliárd forintra nőtt. Ez az összeg az elmúlt öt év viszonylatában is kiemelkedőnek számít. A lízinggépek mezőgazdasági

kihelyezéseiben belül az új mezőgazdasági gépek állománya 37,0 százalékkal 11,7 milliárd forintra, a használt gépeké 45,0 százalékkal 5,0 milliárd forintra bővült 2018 első negyedévéhez képest (30. ábra).

30. ábra: A lízinggépek mezőgazdasági kihelyezéseinek éves alakulása adott év március 31-én

Forrás: a Magyar Lízingszövetség adatai alapján készült a NAIK AKI Pénzügyi és Technológiai Kutatások Osztályán

Ágazati csődráták

Az ágazati csődrátá egy adott ágazatban csődeljárás alatt lévő és az egy évvel korábban működő társas vállalkozások százalékos arányát mutatja. A mutató értékelésével képet kaphatunk egy adott ágazat pénzügyi stabilitásának helyzetéről, illetve annak tendenciájáról.

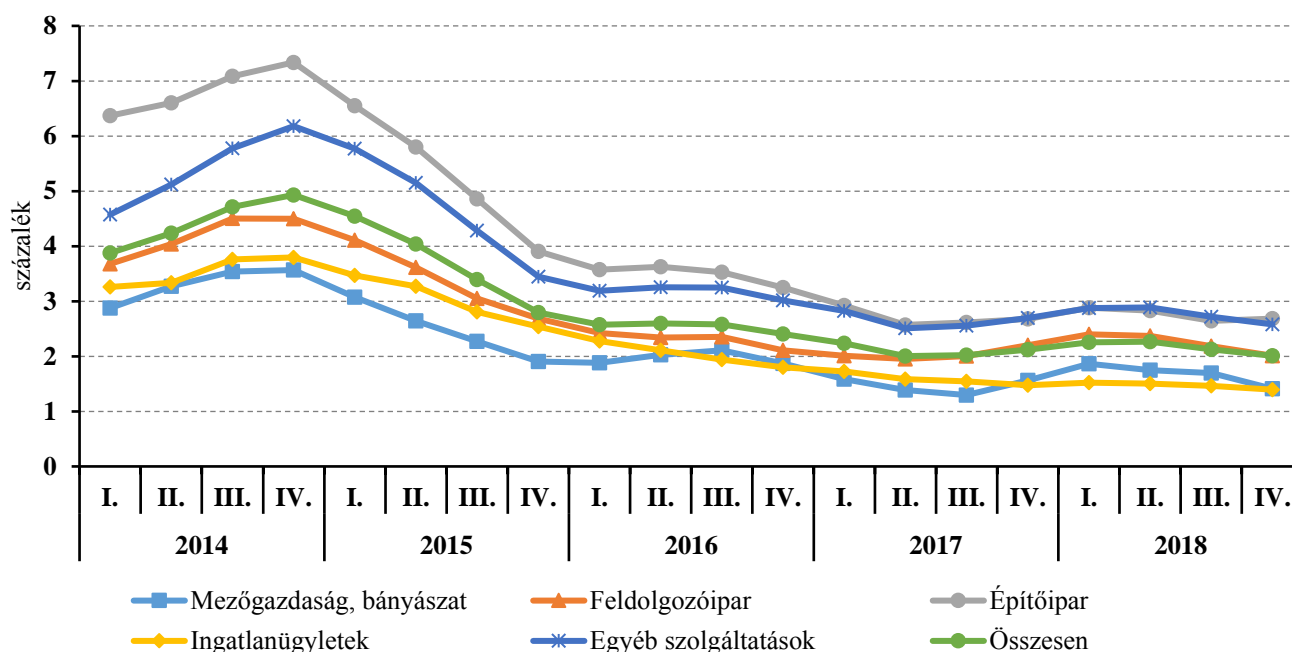
Az elmúlt öt év alapján megállapítható, hogy a nemzetgazdaság összesített csődrátája fokozatos javulását követően 2018 első három negyedében 0,2 százalékponttal növekedett, majd a mutató értéke az év végére ismét kedvezőbben alakult, 2,0 százalékra mérséklődött.

A 2014. évi szabályozásmódosítás csökkentette a fantomcégek számát, így a működésképtelen

vállalkozások kiesése megemelte a csődrátá értékét 2014 közepétől. A piac tisztulása után az egyes nemzetgazdasági ágazatoknál fokozatosan csökkent a ráta értéke. A 2015. és 2017. évi csökkenő tendenciában a jövedelempozíciók javulása is szerepet játszott, amit a kedvezményes hitelprogramok támogattak.

A mezőgazdaság továbbra is a legkevésbé eladósodott ágazatnak számított az ingatlanügyletekkel egyetemben. A két ágazat csődrátája 1,4 százalékon zárt 2018 negyedik negyedében. A feldolgozóiparban a mutató ugyanezen időszakban 2,0 százalékra mérséklődött, míg az építőipar és az egyéb szolgáltatások esetében 2,7 és 2,6 százalék volt (31. ábra).

31. ábra: Ágazati csődráták

Forrás: Magyar Nemzeti Bank, Jelentés a Pénzügyi Stabilitásról, 2019. május alapján készült a NAIK AKI Pénzügyi és Technológiai Kutatások Osztályán

Kiegészítő táblák

20. táblázat: **Kedvezményes MFB-hitelprogramok a mezőgazdaságban és az élelmiszeriparban (kumuláltan befogadott és jóváhagyott kérelmek összege 2019. március 31-én)**

milliárd HUF

Megnevezés	Mezőgazdaság		Élelmiszeripar	
	befogadott kérelmek	jóváhagyott kérelmek	befogadott kérelmek	jóváhagyott kérelmek
Agrár Forgóeszköz Vis Maior Hitelprogram	10,0	9,8	0,0	0,0
MFB Agrár Forgóeszköz Hitelprogram	3,6	3,0	0,3	0,3
Sikeres Magyarországért Agrár Fejlesztési Hitelprogram	13,6	11,5	0,3	0,2
Új Magyarország Agrár Fejlesztési Hitelprogram II.	21,0	16,7	0,4	0,2
Új Magyarország Agrár Forgóeszköz Hitelprogram II. ütem	4,3	3,9		
Új Magyarország Vállalkozásfejlesztési Hitelprogram	3,3	2,7	19,7	14,9
Új Magyarország TЭСZ Forgóeszköz Hitelprogram	0,1	0,1		
MFB Agrár Forgóeszköz Hitelprogram 2020	0,1	0,3		
MFB Vállalkozásfinanszírozási Program 2020	-0,4	0,0	0,3	0,3
MFB Élelmiszeripari Forgóeszköz Hitelprogram 2020	0,0	0,0	0,6	0,6
Összesen	45,6	48,0	21,6	16,5

Forrás: MFB-adatok alapján készült a NAIK AKI Pénzügyi és Technológiai Kutatások Osztályán

21. táblázat: **Kedvezményes MFB-hitelprogramok a mezőgazdaságban és az élelmiszeriparban (fennálló állományok értéke 2019. március 31-én)**

milliárd HUF

Megnevezés	Mezőgazdaság	Élelmiszeripar	Összesen
Programokon kívüli forinthitel	3,1	3,6	6,7
Programokon kívüli devizahitel		0,2	0,2
MFB Agrár Forgóeszköz Hitelprogram	0,1		0,1
MFB Agrár Forgóeszköz Hitelprogram 2020	0,2		0,2
Sikeres Magyarországért Agrár Fejlesztési Hitelprogram	0,1		0,1
Új Magyarország Agrár Fejlesztési Hitelprogram II.	0,7		0,7
Új Magyarország Vállalkozásfejlesztési Hitelprogram		0,1	0,1
MNB Növekedési Hitelprogram	1,0	0,4	1,4
Családi gazdaságok hitelei saját	0,1		0,1
Egyéb	87,7	6,8	94,5
Összesen	92,8	11,1	103,9

Megjegyzés: Az egyéb kategória a 700 millió forint alatti vállalkozások fennálló hitelállománya az MFB-NHP Földhitel Hitelprogrammal és az MFB Élelmiszeripari Forgóeszköz Hitelprogram 2020-szal együtt.

Forrás: MFB-adatok alapján készült a NAIK AKI Pénzügyi és Technológiai Kutatások Osztályán

22. táblázat: **Bázispontban kifejezett kamatfelárak**

Hitelminősítés kategóriája	Biztosítékokkal való fedezettség		
	magas	általános	alacsony
Kiváló (AAA-A)	60	75	100
Jó (BBB)	75	100	220
Kielégítő (BB)	100	22	400
Gyenge (B)	220	400	650
Rossz/pénzügyi nehézségek (CCC és ennél alacsonyabb)	400	650	1 000

Forrás: az Európai Unió Hivatalos Lapja alapján készült a NAIK AKI Pénzügyi és Technológiai Kutatások Osztályán

